

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את שמחתך

השמחה בחלקו • פרק יז'

הצורה שמחה בכל חלקי הנפש

ישנה עוד שלימות לדרגת השמחה בחלקו, כמו שכבר הוזכר, שמח - חמש, הם חמישה חלקי נפש. מי שהשיג את חלקו שלו, על כל חמישה חלקיו, הוא השמח ב- ה' הידיעה. אם הוא הגיע לחלקו ממש, אז יש לו שמחה גמורה. שמה השרשים של השמחה והעצבות מתאחדים, מדוע כי העצבות הרי תמיד מה היא רוצה, קביעה וקיימא. כאשר האדם הגיע לחמישה חלקי נפשו בשלמותם, יש לו את הקביעה וקיימא לפי שורשו, אבל זה לא סותר את העצבות. לכן בעומק השמחה שמה היא שלימה. כי יש לו את הקביעה והקיימא שהגיע לחלקו. לכן מונח שם בעומק שמחה שלימה, כי אין שמה סתירה של עצבות, שערקת ורוצה ליצור מצב של תמידיות. כי עשיר השמח בחלקו, חלקו קיים אצלו, והוא קביעה וקיימא. ושם זה נקרא (משלי טז, ז) גם אויביו ישלים אתו, בערכין דידן שהעצבות משלימה עם השמחה, אז לכן יש שם שמחה שלימה.

כל זה למי שבאמת הגיע לחלקו שלו, שאלה הם יחידים ממש. אך אצל כל בני אדם יש להם חלק, אבל זה חלק זמני. כי כאשר מתגלה כאן בעולם, כוח של עשיר השמח בחלקו, הרי אין כאן מציאות של חלק אחד שלם, שאפשר להיות שמח בו. מחמת שרוב בני אדם כמעט ללא יוצא מן הכלל, הם לא הגיעו לחלקם השלם.

מדוע רוב בני אדם לא שמחים בחלקם, כי לא ידוע להם אפילו, מהו חלקם. הם לא הגיעו לחלקם, אז הם לא יכולים להיות שמחים בחלקם.

לכל דבר יש מדרגות גם יותר חיצוניות, ויותר פנימיות. אבל המדרגה הפנימית, שהיא המדרגה שעליה נאמר: עשיר השמח בחלקו היא, שבעצם הוא הגיע לחלקו. אם הוא בעצם הגיע לחלקו, שם הוא שמח. זו המדרגה השלימה של עשיר השמח בחלקו.

דע את ביטחונך סוגיית הבטחון בגשמיות ובמכשירי הרוחניות

תכלית העבודה - הסרת המסך המבדיל של הגוף

יש כאן עניין דק, שהוא שורשי מאוד בכל מהלכי העבודה הפנימית. הצורה האמיתית שבנויה על העולם הפנימי, אינה בנויה באופן שאדם רוצה להשיג דבר מסוים ומשיג אותו, אלא תכלית העבודה בנויה על המציאות הברורה שלכל אדם יש נשמה ומעליה יש את הגוף שמעלים ומסתיר את אור הנשמה, וכל עומק העבודה הינו לזכך את מציאות הגוף כדי לגלות את אור הנשמה, שתהיה דבוקה בבורא ית"ש, בבחינת 'נפשי יודעת מאוד'.

הנשמה הינה חלק מהתורה הקדושה, ישראל ואורייתא וקודשא בריך הוא חד הם', וממילא העבודה בעומק הינה להסיר את המסך המבדיל של הגוף שמעלים את אור הנשמה.

כמובן שהדרך להסיר את המסך המבדיל, מתחילה ראשית בקיום דיני רמ"ח מצוות עשה ושמירת שס"ה ל"ת, אבל מעבר לכך, דייקא מגיע אופן של עמל ויגיעה כדי להזדכך. ועיקר הזיכוך, הינו באמצעות אור התורה, שגורם שני דברים בו זמנית - הסרת החושך, וגילוי ניצוצי ההארה של הנשמה מבפנים.

הרי שיסוד ותכלית עומק העבודה, להסיר את המסך המבדיל של מציאות הגוף ע"י קיום המצוות וע"י שעבוד מוחלט לקב"ה ותורתו, וכאשר האדם באמת עמל בתורה, יתכן שיעמול במסכת אחת יותר מכדי כוחו, אולם ההשגה שלו תהיה לגמרי בעניין אחר בתורה, ואין הכרח שזה יתגלה באותו מקום שהוא עמל. היגיעת' יכול להיות במסכת ברכות, וה'מצאת' שלו יהיה במסכת עירובין.

כלומר, מעיקרא ההשגה אינה בנויה על מהלך שהאדם עמל להשיג דבר מסוים ומשיג את מה שתכנן, אלא המהלך שונה בתכלית, ובנוי על ההבנה שכל יסוד העבודה של קיום המצוות בנוי על תיקון המידות של הנפש הבהמית, זיכוך כללות החומר בהתקדשות והיטהרות, ושורש כל העולמות של מידות, קדושה וטהרה, ולמעלה מכך עמל התורה למעלה מכדי כוחו - תכליתו להסיר את המסך של מציאות הגוף שמעלים את אור הנשמה.

כדי להשיג את הבקיעה למקום הפנימי, על האדם לעמול לכל הפחות מעט יותר מכדי כוחו [להתייגע יתר על כן - זו עבודה ליחידים ואינה מתאימה לכלל]. מי שעמל רק כדי כוחו, אין באפשרותו לבקוע למקום הפנימי, ויתכן שישגי תפיסה חיצונית של תורה ומצוות, אבל לעולם לא יבקע למקום הפנימי, אלא אם כן הקב"ה שלח לו ריבוי של יסורים שהם למעלה מכוחו, שזהו אופן נוסף של עמל למעלה מכוחותיו - מכח היסורים.

אולם הדרך המובחרת, הינה בחינת "אשרי הגבר אשר תיסרנו ק-ה ומתורתך תל-מדנו", היינו שיעקר השגת התכלית צריך לבוא מעמלה של תורה. זו הדרך שכבשוה רבים, והיא שורש כל הדרכים כולם.

חיבור התורה והנשמה

נמצא, שאופן העבודה מתגלה באופן שמלכתחילה האדם עמל לא על מנת להשיג דווקא את מה שהוא לומד [אף שגם את זה צריך לנסות להשיג מצד כוחות הנפש הבהמית והגוף], אלא התכלית האמיתית הינה להגיע לאותו זיכוך שאור נשמתו של האדם יתגלה לו, ועל ידי כך אור התורה יבקע אצלו באמת, עד שמכאן ואילך הוא יהפוך להיות כמעין המתגבר וכנהר שאינו פוסק, וממילא השגתו בתורה תהיה באופן שונה לחלוטין מההשגה שנתראית על פני שטחיות הדברים.

דרגת הלימוד שאדם מגיע אליה באופן זה, שונה לחלוטין מלימוד שמבוסס על ריבוי כשרון, כגון בעל זיכרון או כשרון מופלג שבכוחו לחדש כהרף עין, לחלק, לחבר, לצרף ולחשבן את הדברים באופן נפלא, ואפילו שונה מאדם שעיקר השגתו הגיעה מכך שחזר ק"א פעמים [על אף שבוודאי אף החזרה ק"א פעמים הינה חלק מהעמל], אלא צורת ההשגה הינה מחמת שאור נשמתו האיר לו והתורה והנשמה מחוברים הדדי, ובכך הוא זוכה לאור חדש של תורה וללכת לאורו יתברך שמו.

מעטה, ברור ופשוט שמהלכי העבודה הפנימית אינם יכולים להיות בנויים על מהלכי השתדלות, כיון שהעבודה הפנימית של העולם הרוחני בנויה דייקא על עבודה שהיא מעבר לכוחותיו, והרי זה שונה בתכלית מכל מהלכי הגשמיות.

בחיצוניות, ההגדרה של שינוי זה הוא מחמת כך שברוחניות הקב"ה תובע לע"מול הרבה ובגשמיות הוא תובע לעמול מעט כיון שאין זה עיקר העבודה אלא קנס.

אולם בעומק, ישנו הבדל מהותי בין צורת העמל בגשמיות וצורת העמל שמתגלה ברוחניות. צורת העמל בקומה של רוחניות, יסודו זיכוך, ולפיכך כאשר חל הזיכוך הזה בקומת נפשו של אדם, עליו דייקא נאמר 'יגעת ומצאת'.

ובעומק הדק יותר, גם בעמל של גשמיות, תיתכן אפשרות של עבודה רוחנית. כלומר, כאשר האדם טורח במצוות סוכה, לולב או מצה, ברור לחלוטין שיש בזה גם זיכוך של הגוף ובקיעה לנפשו, אולם אפילו אם אדם טורח לפרנסתו כפשוטו

ממש, "יצא אדם לפעלו", אך הוא עמל לא ממקום הכפירה שבנפש, היינו שתכלית העבודה שלו בגשמיות איננה רק במבט של השתדלות שיסודו מצד קנס, אלא מתוך תוקף של רוחניות, באופן שהוא מחזק את אור האמונה כפי שהוזכר לעיל, ועמל הגשמיות שלו הינו בבחינת "טוב תורה עם דרך ארץ שיגיע שניהם משכחת עוון", מתוך כוונה נאצלת של האדם [איש לפי ערכו ולפי דרגתו] להחליש את כוחות הגוף כדי שישתכח שורש העוונות כולם שהיא האכילה מעץ הדעת, הרי שגם בזה יש ניצוץ של עבודה רוחנית.

כאשר מבינים כיצד היא צורת העבודה הפנימית, על מה בנויים מהלכי העולם הפנימי, מבינים שכל עניינם של העמל והגיעה הינו להגיע למציאות של זיכוך, למציאות של יציאה מחיי גוף וכניסה לעולם של נשמה.

העמל הנצרך - מעט יותר מכדי מכוחו

עם זאת, חשוב להדגיש ולהציב בזה גבול דק ועדין. כאמור, אדם שיעמול כפי כוחותיו בלבד, לעולם לא יבקע לעולם הפנימי. אמנם תהיה לו תורה, יהיו לו מצוות, ואף יקבל על כך שכר, אך לעולם לא יגיע לעולם הפנימי. מאידך, רובא דעלמא אסור להם לעמול למעלה מכוחותיהם, כי הם עלולים ליפול ולהישבר. ולפיכך הדרך הנכונה היא, לעמול מעט יותר מכדי כוחו, וכך יוכל לבקוע את נקודת הגוף ולהעלים את המכסה המעלים.

אמנם לכאורה מתעוררת על כל המהלך הנ"ל שאלה בסיסית. לכאורה יש כאן תרתי דסתרי, שהרי אם האופן לבקוע לנשמתו היה מגיע ע"י עמל כדאי כוחו, כמובן שניתן לעמוד בזה, אך אם צריך לעמול מעבר לכוחו, וזהו האופן היחיד להגיע לזיכוך, כיצד ניתן להשיג דרגה זו, הרי זה למעלה מכוחו?

אכן בהגדרה חיצונית היה ניתן לתרץ, שעמל למעלה מכוחו יכול לבוא לידי ביטוי במיעוט שינה, אך ישנו חשש סביר שאדם אשר ינהג כך, עלול להתמוטט.

■ מהספר הקרוב "בלבבי-ביטחון" מהשיעור תפילה 113 בטחון ברוחניות

דע את מידותיך
הדרכה מעשית אש כבוד

כח הרע שבמדינה
כח המשיכה אחר המדינה
ציפתה לישועה

הכרת הכוחות שמחה

חינוך ילדים
חיים עם השי"ת

ספר נפש החיים
שער ד' תמצית דבריו

איסור והיתר
מלאכות במועד חגיגה

שיעורי מורינו הרב שליט"א
מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל

073.295.1245

1 < 1

USA

718.521.5231

2 > 4 > 12 > 1

דע את שמחתך השמחה שבתפארת · פרק יח'

לפלוגי, הגאווה באה ומשתמשת באותו כוח, על מנת לנצח את פלוגי.

אבל מה קורה כאשר אנחנו לוקחים את עצם כוח הנצח בשורשו, בלי ההלבשה של הגאווה שבו, שם זה הפוך, אם אני אנצח אני אהיה מנוצח, אז אני לא אהיה נצחי. אבל אם אני אשמח בניצוח שלי, אז אני יכול לחיות עם מי שמתנגד אלי, אז תמיד אהיה קיים.

יש שני אבחנות איך אני יכול להיות תמיד קיים: או שאני מבטל את כל מי שמתנגד אלי, או שאני מבטל את נקודת ההתנגדות.

כשאני שמח במה שמנוצחים אותי, אז השמחה מתגלה מכוח כך שאני יכול להכיל את מי שהפוך ממני. זוהי אבחנה שנקראת שלום. השמחה נובעת מזה (ישעיהו יא, ו) שגר זאב עם כבש, וגדי עם נמר ירבץ. זה שמחה שעליה נאמר שמי שמנוצח הוא שמח. אין כוונת הדבר שמה שהוא מנוצח הוא שמח, כי כיוון שניצחו אותו הוא שמח בהשפלה שלו. אלא הוא שמח ביכולת שלו להכיל את מי שמתנגד אליו.

זה ההגדרה שהקב"ה כביכול שמח, שנצחוני בניי. כביכול, בורא העולם ברא את העולם, בשעה שהוא בורא את העולם הוא בורא עליו בחירה, שיכולים כביכול לעשות נגד רצונו. מצד כך הקב"ה גוזר, וכביכול צדיק מבטל (מועד קטן טז, ב). זה נקרא נצחוני בניי. וכן על זה הדרך כמה פעמים בלשונות חז"ל. מהו ה- נצחוני בניי, שהקב"ה כביכול שמח, כאשר הקב"ה ברא את העולם הוא שמח במעשיו, ישמח ה' במעשיו (תהלים קד, לא). מכח מה הוא שמח, הוא שמח בעצם כך כביכול, שהוא בורא דבר שמתנגד לו. כביכול. זה עומק השמחה שמונחת בבריאה.

מזה נובע השורש של הדברים שמי שנאמר בו: בגדי כהונה לכבוד ולתפארת הוא אהרן הכהן, שבו נאמר וראך ושמח בליבו (שמות ד, יד). שהוא שמח, במה שמשה קיבל ולא הוא קיבל. יש הבנה פשוטה, הוא אהב אותו ורצה בטובתו של משה. אך האבחנה היותר עמוקה, מחמת שהוא מנוצח. משה ואהרן הם מידת נצח ומידת הוד. אני מוכן להודות בזה שהוא ניצח אותי. בזה גופא אני שמח. מאיפא נבעה השמחה של וראך ושמח בליבו, מאותו מקום פנימי שהשמחה נובעת מזה שאני מנוצח. ■

המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

(בבא מציעא נט, ב), אפילו הכי הוא שמח. אך מידת בשר ודם מתגלה בו, שכאשר הוא מנוצח הוא שמח. כאשר נוצחים אותו הוא עצב. אצל הקב"ה יש גילוי, שבשעה שמנוצחים אותו, הוא שמח. הרי זה ברור, שאין כוונת הדבר שעל אף שניצחו אותו כביכול, הוא שמח. אלא בגלל שניצחו אותו לכן הוא שמח. אם כן לפי זה אנו צריכים להבין מהו הגילוי של השמחה שמתגלה באדם בעת הניצוח, ולהבין את השמחה שקיימת למעלה כביכול בעת שהוא מנוצח, שזה השמחה העליונה שבה אנחנו צריכים להידיבק.

שמחה שנמצאת אצל בשר ודם, בשעה שמנוצח הוא שמח, מדוע, כהגדרה שורשית מאוד, כל אדם יש לו רצונות, בשעה שהרצון מתמלא, הוא נעשה שמח. לכל אחד ואחד מאתנו, יש ריבוי גדול מאוד של רצונות, בשעה שכל אחד מהרצונות שלו מתמלא, הוא שמח. זו המציאות. אדם רצה דבר פלוגי, והרצון התמלא אז הרצון גרם לו לשמחה. לפי זה ההבנה הפשוטה, בשעה שאדם מנוצח הוא שמח, מדוע הוא שמח, כי הרצון התמלא, ובשעה שהרצון התמלא לכן הוא שמח. זה הגדרה של שמחה.

בני אדם בשעה שהם שמחים, מכוח שהם ניצחו, כלומר זה לאו דווקא ניצחון במלחמה. כוונת הדבר שהיה לו רצון, והיה איזה שהיא התנגדות לאותו רצון, שיצא מהכח אל הפועל, והוא ניצח את אותה התנגדות, מכאן נולדה לו שמחה. זו השמחה שבשעה שאדם מנוצח, נולדה בו שמחה. סדר בשר ודם בשעה שמנוצח שמח, כשמנוצחים אותו הוא עצוב. מאיפא נובע העומק שבשעה שמנוצחים אותו, הוא עצוב, הרצון שלו לא התמלא. בשעה שהוא ניצח, הרצון שלו נראה לו כמתמלא.

אם כן, מהו המדרגה שנקראת שמח בניצחון, מאיפא העומק שאדם רוצה לנצח, וודאי יש אבחנה שזה נובע מהגאווה של הנפש, אך מצד תפיסה פנימית, אדם רוצה לנצח, כי הוא רוצה להיות מחובר לנצח. כל דבר שיעמיד אותו להתנגד לאותה נצחיות, אז היא עוקרת לו את עצם ההווייה שלו. היא לא עוקרת לו את הפלוגי אם הוא ניצח אותו או לא, עצם מידת הניצוח בנפש מכריחה את הקיום שלי. כי אם אני לא ניצח, אז אני לא אהיה קיים לנצח. האור הפנימי בנפש, מהיכן הוא נובע, מעצם כך שאני רוצה להיות נצחי. נצח ישראל לא ישקר (שמואל א טו, כט). אך כיוון שזה מתלבש על ההתנגדות

עד כה נתבאר בארוכה שיש שמחה בהווייה, יש שמחה בתהליך, וכל חלקי השמחה שנתבארו בהרחבה. עכשיו נבוא לבאר פנים נוספות, במדרגה שנקראת שמחה.

הנה מבואר בחז"ל (אבות דרבי נתן ל"ד, שיר השירים רבה א, א) שיש עשרה לשונות של שמחה. היא נקראת: ששון, שמחה, גילה, רינה, דיצה, חדווה, צהלה, ותפארת, עליצה. [לגירסת הגר"א עליסה, ולחלק מהגרסאות גם סוכה זה שם של שמחה]. נתבונן עכשיו על לשון אחד של שמחה, תפארת נקראת שמחה, לפי פשוטם של דברים צריך הבנה גדולה, איפה מתגלה שמחה ותפארת, היכן הצירוף שלהם יחד. הבגדים נאמר בהם לכבוד ולתפארת. באישה נאמר (פסחים קט, א) שמשמחה בבגדי צבעונין, אך היכן מתגלה שמחה באופן שנקראת תפארת.

מהו האבחנה של תפארת, כמו שאומרים רבותינו, כל תפארת עניינה, שלל גוונים הפכים, שמצטרפים אהדדי, זה נקרא תפארת. על דרך שנאמר בכתוב לענין בגדי כהונה לכבוד ולתפארת (שמות כח, ב), מהי התפארת, כאשר אני מצרף שני דברים יחד. מהי השמחה שמונחת בתפארת, שאני כולל את הצד המתנגד אלי. על זה חלה נקודת השמחה.

בבגדי כהונה הותר בהם שעטנו, שעטנו יש בו דין שאסור ללבוש אותם ביחד. אם כן מדוע בבגדי כהונה מותר ללבוש שעטנו, כי בבגדי כהונה נאמר בהם לתפארת, הם יכולים לחבר שני הפכים. זה התפארת. תמיד כידוע מדברי רבותינו שעטנו זה שטן - עז (ריקאנטי ויקרא יט, יט), זה נקודת ההתנגדות, שטן נקרא שטנה, הוא תמיד עומד על אם הדרך ומתנגד. כשנאמר בבגדי כהונה שמותר ללבוש שעטנו, זה נובע מהדין שנקרא תפארת. זה נובע מהתפיסה שאני מכיל את מי שמתנגד אלי.

השמחה שבניצוח

נקדים בזה עוד את לשון הגמרא (פסחים קיט, א) מאי דכתיב למנוצח מזמור לדוד, זמרו למי שנוצחין אותו ושמח, בא וראה שלא כמידת הקב"ה מידת בשר ודם, בשר ודם מנוצחין אותו ועצב, אבל הקב"ה נוצחין אותו ושמח, שנאמר ויאמר להשמידם לולי משה בחירו עמד בפרץ לפניו ע"כ. היינו שהקב"ה מידתו שאפילו שבשעה שנוצחים אותו, בבחינת נצחוני בניי

תלמוד תורה • לשמוע ללמוד וללמד

בספר של אביו זולת מצות כבוד אב, מזכה את אביו במצוה ללמד את בנו תורה, ואם יש חיוב על כל הדורות כולם, יוצא שאם הוא צאצא של אחד מחכמי ישראל ולומד את תורתו מזכהו לאחר מיתתו במצוה ללמד תורה את יוצאי חלציו, וא"כ הרי זה בבחינת 'מכבדו במותו' במה שמזכהו בזה.

ויתר על כן, אדם יכול לקבל תורה מרב וכדפסק הרמב"ם שכל חכם מישראל חייב ללמד תורה את התלמידים [בלשון הרמב"ם משמע שרק מי שהוא כבר תלמיד יש לרב חיוב ללמדו אבל לא שמעיקרא הרב מחויב ללמד כל איש מישראל].

ויש לדון אם ב"ד מצווים ללמד תורה כדמצינו לגבי מילה שמ"ח חויבים למול היכא דלא מהליה אבוה, ויש לחלק דהתם כיון שערלה זה פגם, הרי ב"ד מחויבים לסלקו מהכריתות שבערלה, משא"כ ת"ת שיכול לדאוג ללמד את עצמו לכשיגדל, ויש מן האחרונים שלמדו שבי"ד באמת מחויבים ללמדו כשלא לימדו אביו, וזה זולת דין חכם מישראל, גם ב"ד אחראים לדאוג שכולם ילמדו תורה.

ויתר על כן מתקנת יהושע בן גמלא יש דין נוסף שיהו מושיבים תלמוד תורה בכל פלך ופלך ומבואר בגמ' בב"ב דף כ"א שהיו נוטלים שכרם מהציבור, ומבואר שמעת התקנה, יש על הציבור חיוב לדאוג לתלמוד תורה של בני הציבור, [וכהיום יש לדון בזה למה חזרו ליקח ממון מכל אב] וחויב זה הוא מעין מה שדייני גזירות נוטלים שכרם מתרומת הלשכה, והיינו שמונח כאן הגדרה חדה שמה שתיתקן יהושע בן גמלא אינו רק שבפועל יושיבו מלמדי תינוקות בכל מקום, אלא יסוד התקנה היתה שהציבור חייב לפרנס את המלמדי תינוקות, ואחרי שאפשר לתבוע מהציבור לפרנסם, קבע בתקנה החיוב בפועל להושיב מלמדי תינוקות בכל מקום.

יתר על כן, האופן הנוסף - כשהוא לא למד מאביו תורה הרי שהוא חייב למילף נפשיה, וכמו שנתבאר שמחויב למילף נפשיה מדין 'לשמוע', כלומר, לדאוג לקבל תורה מאחרים.

ובאמת בטעם הדבר, הראשונים שם בכתובות לא ביארו את הדבר, ולכאורה יסוד הדין הוא שהרי יש דיון בסוגיא בגיטין האם עבד נחשב ישראל וחסר ביהדותו או שמעיקרא אינו ישראל גמור, וי"ל שלהצד שאינו ישראל גמור דינו כעכו"ם שאסור ללמדו תורה שהתורה כמאורסה לישראל, ועכו"ם שלמד חייב מיתה, ולענין זה נשאר דינו כעכו"ם, וא"כ בפטור אשה ועבד שווים, אבל באיסור ללמד הטעם באשה שונה מהטעם בעבד וכמו שנתבאר.

ויש להעיר שאף שבנשים גופייהו אינן חייבות ללמד בנם תורה אך נאמר בקרא "אל תטוש תורת אמך", ויש מן האחרונים שאמרו דאף שאין חייבת מ"מ ממידת חסידות היא מלמדת את בנה ובי"ח רושלמי יש שאי"ז כלל הדין 'ללמד' של מצות תלמוד תורה, אלא 'אלו המנהגות'.

אופני קיום הדין 'לשמוע' - קבלת התורה מאחרים

ועתה נתחיל לחשבן את הסוגיא בקצרה - ביחס לדין 'לשמוע' שנתבאר שהאדם מקבל תורה, מי הם החייבים ללמד את האדם, וכמובן ראשית זה אביו, וכן מאבי אביו לחד מ"ד, כמו שמבואר בגמ', ובאמו - לפי חלק מהאחרונים שהובא לעיל יש מידת חסידות שתלמדנו, ולענין אבי אמו הכס"מ מסתפק אם הוא חייב ללמדו, ויתר מכן חבירו.

ויתר על כן, הרי מבואר בגמ' שכל המלמד את בנו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו למדו לו, ולבנו ולבן בנו עד כל הדורות, ומשמע שהצורה היסודית היא שאדם צריך בעצם ללמד לבן בנו וכו' עד סוף כל הדורות כולם ולכן צריך לחדש שאף כשמלמד את בנו, כיון שמכחו ילמדו כל הדורות הלאה, זה מזה, הרי שיש לו מעלה כאילו הוא לימד את כל הדורות. ויש אחרונים שנקטו שגם בפועל יש חיוב עד דור רביעי, ומשורש דברי הכס"מ משמע שיש חיוב בפועל על כל הדורות כולם כפי האפשר, והעצמות יוסף כותב שיש מצוה בדבר ולא חיוב.

ועפ"י יש לדון דלכאורה בעיקר המצוה ללמד בנו תורה שבע"פ [באופנים דנקטינן שיש חיוב האב ללמדו - לא רק תורה שבכתב אלא גם תשבע"פ] הרי הוא יכול ללמדו בין בע"פ בין בכתב, ולפי"ז כשהאב מחבר ספר ובנו לומד בספרו הרי אביו מקיים בזה מצות תלמוד תורה ללמד את בנו תורה, ויתכן שאף אחרי מותו אם לומד

וא"כ, כל סדר הדברים שנתבאר עד השתא זהו האופנים של החיוב מדין 'לשמוע'.

■ [המשך בע"ה שבוע הבא מהשיעור יורה דעה_005_תלמוד תורה סימן רמו לשמוע ללמוד וללמד]

בלביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 • 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים • הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 • ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

וישלה פ-ש נפש, נ-פש, מלשון יתר, נפש בארמית. והיפוכו, ש-פ, מלשון שפה, גבול. והו גדר משפט, מט-שפ, כי שופט שלא יגיע לו יתר על המדה בבחינת נפש, אלא כפי השיעור הראוי לו, בבחינת שפה. ומאיך שונה בחינת פשרה, פשר, פש-ר, והיינו שע"י פשרה מקבל אף יותר מן החלק הראוי לו שהוא בחינת שפה, כנ"ל. והו ההבדל בין משפט לפשרה.

ותנועת הדבר שיכולה לזוז מן השפה ליתר, מונח בה בחינת כל יתר כנטול דמי. והו בחינת שרף, ר-פש, כי מכח השריפה מתכלה היתר. והיפוך אותיות רשף, בבחינת רשפיה רשפי אש, מתפשט מעבר לגבולותיו.

ודבר שנצטמצם מעבר לגבולותיו, יש בו בחינת חפש, ח-פש, שנצרך חיפוש כאשר הדבר נסתר, והו מכח צמצום, ודו"ק, בבחינת צמצמה פניה, הסתירה פניה. וכן צמצום קומתו, בבחינת שפל, שפ-ל. וכן כשף, כ-שף, וכמ"ש בחולין, למה נקרא שמן כשפים, שמכחישים פמליא של מעלה. וכן בחינת אשפה, אה-שפ, כי היא בבחינת מצטמק ורע לו. וכן תפש, ת-פש, כי כאשר תופס דבר מצמצמו. וכן מדת הפרישות, פרש, ר-פש, פורש ומצטמצם. וכן פטיש, פש-יט, דופק על הדבר ומצמצמו. וצמצום המוחין, הוא טפש, ט-פש. והשורש בנחש, דעת דקלקול, בבחינת זקני ע"ה, כל זמן שמזקינין דעתן מטפשת עליהם, והו בחינת יצה"ר, הנקרא זקן וכסיל. ונחש נקרא שפיפון, שפ-יפון.

המשך בעמוד ג'

בלבביפדיה אברהם

בראשית, כד, ב - ויאמר אברהם אל עבדו זקן ביתו המשל בכל אשר לו שים ירך תחת ירכי.

ואיתא בשכל טוב (ויחי, מז, כט) שים ירך תחת ירכי - כלומר השבע לי בברית מילה, כדרך שהשביע אברהם את עבדו אליעזר, אלא שאליעזר לא היה מזרעו של אברהם, לא בוש לשים ידו תחת ירכי, דכתיב וישם העבד את ידו תחת ירך אדונו (פסוק ט), אבל יוסף שהיה בנו של יעקב יוצא ירכו לא שת ידו תחת ירך אביו אלא נשבע לו על פה.

והטעם שהשביעו דייקא בירכו, אמרו (ב"ר, נט, ח) א"ר ברכיה, לפי שנתנה להם בצער, לפיכך היא חביבה ואין נשבעין אלא בה. ועוד אמרו (מדרש אגדה, ויחי, מז, כט) ונשבע לו על המילה, אשר תלוי בה תרי"ג מצות, ברית בגימט' תרי"ב, וגוף של מילה משלימים חשבון תרי"ג מצות. ורש"י על אתר הוסיף וכתב וז"ל, והמילה היתה מצוה ראשונה לו, עכ"ל, עיי"ש.

אולם יתר על כן אמרו בזה"ק (ויחי, רכד, ע"ב) אר"ש באברהם וביעקב כתיב שים נא ירך תחת ירכי, תחות ירכי, כלומר בהווא אתר דרימנא בשמא קדישא ואפיק זרעא קדי- שא לעלמא. והבן שע"י ששם אליעזר ידו תחת ירך אברהם, עיי"ז נקשר אליעזר לאברהם להיות כבנו ממש, שווה ודומה לו. וכמ"ש (ב"ר, שם) ויאמר אברהם אל זקן ביתו - שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. המושל בכל אשר לו - שהיה שליט ביצרו כמותו. והיינו שהשווה החומר לצורה, עבד לאדונו. ועיין שושן סודות (אות תלה) סוד מעשה ברבי בנאה. וכתב בשער הגלגולים (הקדמה לו) וז"ל, אליעזר עבד אברהם, ר"ל עזר-אל, כי הוא עוזר לשם אל, שהוא חסד אל, והוא אברהם, עכ"ל. ועיין כתיבי הרמ"מ משקלוב (רזא דמהימנותא, דף כב). ודרושים על סדר ההשתלשלות (דף רפו). וביאורי הזוהר (דף קנח). ופתחי שערים (נתיב פרוצוף ז"א, פתח ג). ושלמות זו נעשתה כאשר נאמר בו בא ברוך ה', שיצא מארור לברוך, כמ"ש בב"ר (ס, ז). וכמ"ש בזה"ק (ח"ג, קג, ע"ב) כתיב (הושע, יב) כנען בידו מאזני מרמה, דא אליעזר עבד אברהם. ותא חזי, כתיב ארור כנען. ובגין דזכה כנען דא, לשמשא לאברהם, כיון דשמש לאברהם, יתיב תחות צלא דמהימנותא, זכה למיפק מהווא לטייא דאתלטייא. ולא עוד, אלא דכתיב ביה ברכה, דכתיב ויאמר בא ברוך ה', עיי"ש. ועיין לקוטי תורה (חיי שרה, ושלח). ולקוטי הש"ס (ברכות, ותענית). ואדם ישר (מרכבת יחזקאל). ושער היחודים (פרק טז). ורמ"ז (אם לבניה, אות א, ח). ושער הפסוקים (שמות). וספר הפליאה (ד"ה וראה והבן דברים נוראים). וחסד לאברהם (מעין ה, נהר כה). ושער הגלגולים (הקדמה לו).

וכתב במגלה עמוקות (ואתחנן, אופן צג) וז"ל, רזא דמלה, אברהם אמר לקב"ה "דמשק אליעזר" (בראשית, טו, ב), הכוונה ש"אליעזר עבד אברהם", בגימט' "מרכבה שלמה", וכן אליעזר בעצמו גימט' נשר שור אריה אדם שהוא עולה אלף שיי"ז כמנין אליעזר, דהיינו כשנחשב אות א' של אליעזר שהיא אלף, נשתיירו אתוון ליעזר בגימט' שיי"ז וכו'. והו סוד דמש"ק אליעזר, שהוא (ר"ת) ד' מחנות שכינה קדושים, עיי"ש.

וכתב רמ"מ משקלוב (ביאור הזוהר, דף קנח) וז"ל, ודולה ומשקה מתורתו לאחרים (יומא, כח, ע"ב) וכו', ומסביר לאחרים בסוד "משל ודמיון", עכ"ל. ודו"ק. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

הביט און ביעקב). אולם ההבל נהפך לעשן של כעס. ועיין זוה"ק (דברים), רצד, ע"ב) מההוא קלא דעייל בנוקבא דאודנין וכו', אי איצטריך עייל לנוקבא בחוטמא דפרדשקא ומפקי תננא ואשא מההוא קלא, הה"ד (במדבר, יא, א) וישמע ה' ויחר אפו ותבער בם אש ה'. **חוטם** כתיב (דברים, כט, יא) לא יאבה ה' סלוח לו, כי אזן יעשן אף ה' וגו', מהחרי אף הגדול הזה. כי חרון אף גדול מעלה עשן. ועיין תיקונים (תיקון ע', קל, ע"א) ב' נוקבי בחוטמא, מחד תננא ואשא (נקב שמאל) דסליק מלבא. ומחד רוחא (נקב ימין) דנחית ממוחא. ועיין זוה"ק (פנחס, רכד, ע"א). ועיין רש"ר הירש (בראשית, ז, ז) וז"ל, ויפח באפיו נשמת חיים - אין הוא אומר בפניו, אלא באפיו. דומה כי שורש אף ואפים אינו אנף (לשון כעס שהוא תולדת האף, חרון אף) אלא אפף, ומשמעות אפף, לשאוף אל קרבו תשוקה. ומכאן מילת הקישור אף, כביכול יש משקל לדברים שנאמרו תחילה, עד שהם גוררים לתחומם את האמור לאחריהם, עכ"ל. ודו"ק בדבריו, "לאחריהם" דייקא. כי אף, חרון אף, מלשון אחור - חרון. שנגלה האחור בפנים. ונקרא מכח כך אפל, מאוחר, מלשון אף. ודו"ק. ועיין סנהדרין (סד, ע"א) פער בפניו וקינח בחוטמו. ובתיקון כתיב (דברים, לג, י) ישימו קטורה באפך. ואמרו (ברכות, נו, ע"ב) ראיתי חוטמי שנשר, א"ל חרון אף נסתלק ממך. **פה** פרעה, פה-רע. וכתיב (שמות, יא, ח) ויצאו מעם פרעה בחרי אף. ובמעשה מרים שדיברה במשה כתיב (במדבר, יב, ח) פה אל פה אדבר בו וגו', ואזי ויחר אף ה'.

ועוד. אכילה. וכתיב (במדבר, יא, לג) הבשר עודנו בין שניהם טרם יכרת, ואף ה' חרה בהם. אף, ר"ת אף - פה. שהחרון אף נתפשט מן האף לפה. ושם (כ) כתיב, עד חדש ימים, עד אשר יצא מאפיהם. נכנס בפה ויוצא בחוטם. ודו"ק. ועיין פירוש המיוחס לר' סעדיה גאון לספ"י (פ"ה) וז"ל, כשתקצוף פיך, תוציא הבל דרך הפה, עכ"ל. והנשימה והנשיפה, מאחד דים חוטם ופה. ועוד. תפלה. ועיין זוה"ק (אד"ר, קל) כד הוה רב המנונא סבא בעיא לצלאל צלותא, אמר לבעל החוטם אני מתפלל, לבעל החוטם אני מתחנן.

עינים - שבירה עיין ספר יצירה (פירוש הראב"ד, פ"א, מ"א) וז"ל, וכאשר יצא אותו נתיב מנקב העצם ויגיע לתחילת החוטם, אזי יתחלק הנתיב לב' דרכים. הא' מהם אל העין הימני, והב' אל העין השמאלית, עכ"ל. ועוד. זבוב, יצה"ר, שטן, מה"מ. ואמרו (נדה, כה, ע"א) תני רב חיאי, מרוחקין זה מזה שני חוטמין כשתי טיפים של זבוב.

ועוד. כתיב (ויחי, מט, ו) כי באפם הרגו איש וגו'. ארור אפם כי עז ועברתם כי קשתה אחלקם ביעקב ואפיצם בישראל. וזהו בחינת פרוד, פזור. אחלקם, אפיצם. ונעשה מאף אפר, אפ-ר, פרוד.

ועוד. עיין רש"י (ויקרא, כא, יח) וז"ל, חרם, שחוטמו שקוע בין שתי עינים, עכ"ל. ואמרו (שבת, קנא, ע"ב) תניא רשב"ג אומר, הרוצה שיתעצמו עיניו של מת נופח לו יין בחוטמו, ונותן לו שמן בין ריסי עיניו וכו'. ועיין נדה (כד, ע"ב) ועמדת בגלגל עינו של מת עד חוטמי.

ועוד. השבירה שורש למיתה. ואמרו (יומא, פה, ע"א) ואם מת יניחהו עד היכן הוא בודק, עד חוטמו, וכו', כיון שבדק ליה עד חוטמו שוב אינו צריך, דכתיב כל אשר רוח חיים באפיו. ועוד. עיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, אשר קומטו בלא עת, תתקע"ד דורות וכו', קומטו בקמיטו דחוטמא וכו', שיצאו בלא עת רצון בעולם התהו, עכ"ל. **צתיק** עתיק בחינת אפס (עיין תורה אור, חב"ד, הוספות לפרש ויקהל. ומעיל אליהו, על הקדמת נהר שלום, ד"ה הם הנקראים תהו). אפס, אף-ס. כי ע"י האף נעשה חרון אף ומבטל התחתון ונגלה כאפס. ובדקות יותר, יש אפס ביחס לא"ס, ואפס ביחס לנאצלים. **אריך** עיין זוה"ק (דברים, קל, ע"ב) אורכא דחור

אור א"ס כתיב (שמות, ד, יד) ויחר אף ה' במשה. וכן כתיב (במדבר, יא, י) ויחר אף ה' מאוד. וכן כתיב (שם, שם) ואף ה' חרה בעם. ושם (יב, ט) ויחר אף ה' בם וילך. וכן כתיב (שם, כה, ג) ויחר אף ה' בישראל. וכן שם (לב, י, יג, יד, ועוד). והיינו שכאשר נעשה חרון ה', נסתלק אור א"ס. ועוד. אף ר"ת אחד - פשוט, שזהו תואר לא"ס. אחד יחיד, ופשוט בתכלית הפשיטות. אור א"ס פשוט. **צמצום** שורש לחלל, שורש לע"ז. וכתיב (דברים, ו, יד) לא תלכון אחרי אלהים אחרים וגו', פן יחרה אף ה'. ושם (ז, ד) ועבדו אלהים אחרים וחרה אף ה'.

ועוד. צמצום גילוי האף, שלא יצא מהכוח לפועל (עיין ערך קטן קו). ועוד. עיין זוה"ק (אד"ז, רפט, ע"א) נוקבא דפרדשקא. ופרדשקא הוא עמוד "חלול" פתוח. כ"כ הר"ש באהלות (פ"ו). **קו** אף, הוא האיבר הבור לט ויוצא לחוץ מן האדם. עיין יומא (יט, ע"ב), וברש"י שם (ד"ה מחוטמו). ובניזיר (מג, ע"א), ותענית (כט, ע"א) גבי ר"ג, בעל החוטם. ולכך היא מלשון אף - גם, ריבוי. ובשורש זהו בחינת קו שבולט ויוצא לחוץ מן אור א"ס. ובעומק, מחד האף בולט, אולם מאידך יש בו בחינת נקב (עיין ערך קטן חוטם, וערך קטן נוק'). והיינו דבר והיפוכו, ריבוי - גם, ומיעוט, חרון, חסרון, והוא בסוד כל המוסיף גורע. והשורש הוא קו - צמצום. דבר והיפוכו. **עיגולים** עגל. וכתיב (שמות, לב, יט) וירא את העגל ומחלת, ויחר אף משה, וגו', ויאמר אהרן אל יחר אף אדני. וגלגל המרכבה נקרא אופן מלשון אף. ועוד. עגלה ערופה מביאה העיר הקרובה לחלל. ואמרו (סוטה, מה, ע"ב) מאין היו מודדין וכו', ר"ע אומר מחוטמו. **יושר** כתיב (במדבר, כב, כב) ויחר אף אלהים כי הולך הוא, ויתיצב מלאך ה' בדרך לשטן לו (להטותו מן הדרך היושר לצדדים) וגו', ותט האתון מן הדרך וגו', ויוסף מלאך ה' עבור ויעמד במקום צר אשר אין דרך לנטות ימין ושמאל, ותרא האתון את מלאך ה' ותרבץ תחת בלעם, ויחר אף בלעם.

ועוד. ג' קווים. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"ג) וז"ל, תלת דרגין דרוחין בישין ועלעולין וקטפורין - והם תלת דרגין דנפקין מחוטמא, תלת שלהובין, תננא ואשא וגחלי דנורא כמ"ש באד"ר ובאד"ז, עכ"ל.

ועיין זוה"ק (ח"ב, רעד, ע"ב) דיוקנין דחוטמא, חוטמא איהו חוטמא ופ"ר צופא דבר נש לאשתמודע חוטמא זעירא עמיקא דלא אתיישבא כראוי באורח מישור וכו', עיי"ש. **שערות** עשו איש שעיר. וכתיב (בראשית, כז, מה) עד שוב חמת אחיך (עשו) ממך (יעקב).

ועוד. עיין הקדמת הסמ"ק, וז"ל, שנקרא ר"ג בעל החוטם (תענית, כט, ע"א) לפי ששערות רבות היו לו על חוטמו, עכ"ל. ועיין סוטה (טז, ע"ב) ביום השביעי יגלח את כל שערו וכו', מיעט שער שבתוך החוטם. ועיין זוה"ק (ח"ב, רעג, ע"ב) על חוטמיה שערין רברבין אנפוי רברבין רישיה עגיל וכו'. ועיין שם (דברים, קלא, ע"א) תקונאה תליתאה, מאמצעיתא דתחות חוטמא, מתחות תרין נוקבין, נפיק חד אורחא ושערא אתפסק בההוא ארחא, ומליא מהאי גיסא ומהאי גיסא שערא בתקונא שלים, סורחניה דההוא ארחא. ועיי"ש (קלג, ע"א) בטעם הדבר, אמאי אתפסק, משום דכתיב (מיכה, ז, יח) ועובר על פשע, דהאי אורחא אתתקן לאעברא ביה, ובגין כך יתיב תחות נוקבי חוטמא האי ארחא ושערא לא אתרבי בהאי ארחא. ועיי"ש (קמ, ע"ב). **אזן** גילוי פנים באזן (עיין בכורות, מו, ע"ב. עד החוטם), כי העין אינו הבל גמור אלא הסתכלות, כמ"ש בעץ חיים. וכאשר שולט האף מסתיר הפנים, מסתיר האזן. כמ"ש (דברים, לא, יז) וחרה אפי ביום ההוא ועבתים, והסתרתני פני מהם וגו'. וההבל מתהפך לעשן, עלה עשן באפו.

והבן שבקלקול הראיה מסתלקת (היינו סילוק ההשגחה, ובתיקון כי לא

טמא, תלת מאה ושבעין וחמש עלמין (בחינת שעה - פנה) אתמליין מן ההוא חוטמא.

ארך אפים. ושורשו באריך. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"ב) וז"ל, חוטמא עד בנקובי. ר"ל פרצוף ניכר בחוטם, כמ"ש (יבמות, קב, ע"א) עד שיהיה פרצוף פנים עם החוטם. וכן הפרצוף ניכר בחוטם, ר"ל אם החוטם ארוך הוא ארך אפים, וזעיר זעיר אפיו, ולכך נקרא אריך אפיו זער אפיו, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו (שם, פ"ד) וז"ל, כי אני ה' רופאיך (רפא - פאר, אריך) בהאי דיקא, ר"ל אני ה' בע"ק (א"א) שנאמר אני ה' הוא שמי כנ"ל פ"ב, והוא בחוטמא דע"ק ששם אסוותא לכלא, כמ"ש באד"ז (רפט, ע"א). ואמר באד"ר (קל, ע"א) ות"ח, כתיב אני ה' וכו', בהאי חוטמא אשתמודע פרצופא, ר"ל שניכר בין ע"ק לז"א, עכ"ל. ועיין אד"ר (קלז, ע"ב), ובגר"א (ספד"צ, פ"ה). ובזוה"ק (שמות, קכב, ע"ב) דחוטמא דעתיקא ארך אפים בכלא אקרי. ועי"ש (רעד, ע"ב). ועי"ש (דברים, קלג, ע"א). **אבא** כתיב (במדבר, לב, יד) והנה קמתם תחת אבותיכם תרבות אנשים חטאים לספות עוד על חרון אף ה' אל ישראל. ועוד. כתיב (שמות, כב, כג) וחרה אפי והרגתי אתכם בחרב והיו נשיכם אלמנות ובניכם יתומים. **אמא** עיין זוה"ק (תיקוני זוהר חדש, ח"ב, פב, ע"א) קפאו תהומות בלב ים וכו', כלהו קפאו, בגין דלא יתגרי אף בהון. מאי ים, דא אמא דאיהי גלידא חתימא בנייהו. ועיין קהלת יעקב (ערך אמא) וז"ל, אף ר"ת פרצוף אמא. גם גימט' הבל דאמא, עכ"ל.

ועיין זוה"ק (דברים, רסב, ע"א) והאי נפקא מאימא עילאה דהיא ביתא תניינא דאקרי ה' דשמא קדישא, ואתפתחא לחמשין תרעין ומהאי נפק רוחא לחד נוקבא דפרדשקא דחוטמא. **ז"א** בחינת בן. וכתיב (דברים, ז, ד) כי יסיר את בנך מאחרי ועבדו אלהים אחרים, וחרה אף ה' בכם. וכאשר מתגלה בציפור בחינת בן, תחילתו אפרוח, אף - רוח (עיין ערך קטן רוח). ובסידור האריז"ל כתב שאף הוא ז"א דקליפה. ובעומק, הפיכת א"א לז"א, זהו אף, חרון אף. ועיין זוה"ק (אד"ז, קצד) חוטמא דע"ק אריך, ואתפשט ואקרי ארך אפים. אבל של ז"א קצר. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"א). וזוה"ק (שם, קל, ע"ב. קלז, ע"ב).

ושיעור גדלות תלוי בחוטם, כמ"ש (נדה, מז, ע"א) ת"ר, אלו הם סימני בגרות, וכו', ר' יוחנן בן ברוקה אומר, משיכסיף ראש החוטם, משיכסיף, אזקונה לה, אלא א"ר אשי, משיפציל ראש החוטם. ועיין גר"א (ספד"צ, פ"ה) וז"ל, וחוטמא דז"א הוא ה' מלכין קיימין בבהילו, עי"ש. **נוק'** עיין גר"א (ספד"צ, פ"א) וז"ל, בכל התיקונים (ז' תיקוני גלגלתא) אין בו נקב רק בחוטמא. ועוד. רחל. וכתוב (בראשית, ל, ב) ויחר אף יעקב רחל. ולבסוף נקברה בדרך אפרתה. אפ-רתה. כי מכח האף מתה, כמ"ש ואם אין מתה אנכי.

ועוד. נוק' לשון נקב, והוא בחינת נקב החוטם, תרי נוק' דפרדשקא, דהוא דוכ' (בערכין), וחד הוא נוק', רחל. ועיין מלבי"ם (ויקרא, כא, יח) וז"ל, או חרם, פירוש שחוטמו שקוע (בחינת נוק'). החוטם נקרא אף וחרון. נקרא אף על שהיא צורת הפנים (כמ"ש בזוה"ק, נשא, קל, ע"א - בחוטמא אשתמודע פרצופא. ומעין כך בשלהי יבמות, שאין מעידין אלא הפרצוף עם החוטם). נקרא חרון ונחיר על שמשם נתגלה הכעס. ובהיותו שקוע ואינו אף (בולט, כי האף האיבר הבולט ביותר בקומת אדם ונכנס ראשון למקום. ולכך אף לשון ריבוי כי נכנס לרשותו זולתו, ודו"ק), ר"ל צורת הפנים, ואין בו רק הנחירים נקרא חרום, עכ"ל. חרום, חור-ם. לשון נקב. ועיין נדרים (סו, ע"ב) שמא חוטמה נאה, בלום הוא. ופרש"י, סתום. ולהיפך איכא נקב דקלקול, כמ"ש (בכורות, לא, ע"א) חוטמא שניקב. ושם, ניקבו חוטמין זה לזה, עי"ש. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

ולהיפך דבר המתפשט מעבר לגבולותיו, זהו בחינת שפע, שפ-ע, היינו מתפשט ומתראה. וכן פילגש, פש-יגל, כי מתרחב מעבר למדרגת אשתו כגופו, כי פילגש אינה חשובה כגופו. וכן פלש, פש-ל, מתרחב למקום אחר, בבחינת מבוי מפולש. והיפוך אותיות, שלף, מוציא דבר לחוץ. וכן שזף, ז-שף, בבחינת שזפתם השמש, והיינו שע"י קבלת השמש, מתרחב, כי כח החום מרחיב כנודע.

וכח האחדות של מחד צמצום ומאיך רחבות, נגלה בשופר, שפ-ור. כי מצדו האחד צר ומצדו השני רחב. ועליו כתיב (כמ"ש רבותינו) מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה, תוקעים בצד הצר, ונשמע קולו בצד הרחב, ועי"ז משפר את כל הבריאה כולה, ומגלה בחינת פשרה (אותם שורשים, שופר, משפר, פשרה) בכל הבריאה כולה, בבחינת רש ועושר אל תתן לי, הטריפני לחם חוקי (משלי, ל, ח), בחינת קו אמצע, דרך הממוצע. בחינת רויה, ומשם נמשך שפע כראוי, בבחינת חשף זרוע קדשך, חשף, ח-שף.

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף אופיר חפש, חשף, טפש, יהושפט, שופן, פרש, שלף, שף, שופר, שפך, שיפוח, שפט, שפה, שפיים, שפיפן, שפחה, שפם, שפי, שפל, שפע, שפיר, שפרה, שפן, שפח, שרעף, שפר, שזף, שקפים, שפעת, אשפנו, שרף, רפש, תפש, משפחה, פשר, שפת, פשרה, שטף, שדפון, רטפש, פסק, פרעש, רשף, פתשגן, פרשו, פרמשתא, פשה, שתים, פרשגן, פשע, פרשנדתא, פישון, פרש, פשט, פטיש, נפש, ארפכשד, פשחור, פורש, אחשדרפנים, פילגש, פש, גש, פלשתים, שופמי, אלישפט, שפק, פלדש, שחפת, ישפן, שפלה, מכשף, אשפה, נשקף, שפופן, פלש, גפיעש, שעיף, ישפה, שפח, מפיבשת, משפט, אשף ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה**

**דע את חלקך
ותן חלקנו**

יום שני
יח' נסלו 12/12/2022
21:00
רח' הרב בלוי 33
ירושלים

השיעורים של הרב זמנים ב"קול הלשון"
718.521.5231 ישראלי 073.295.1245 USA

פרק ו'

מ"ק

ודע שאין המוחין דגדלות כולם בחי' שמות שוים כי ו"ק יש לו שמות הוי"ה באופן אחר אבל ג"ר הם בשלימות הגדלות כנזכר בדרוש הציצית יעו"ש: ובהגו"ב כתב שב"ק הם אה"י י-ה"ו. עיין ברש"ש שהאר"ך. ועיין בשפ"א ז"ל: "נלע"ד שאלו היה כתוב הלשון הזה לפני הרש"ש בנוסח זה לא היה מעמיק בו כל העומק שהעמיק בס' נה"ש דף ס"ט ע"ב אות י"ג יעו"ש דברי הז"ל כאן פשוטים ומסכימים למ"ש בדרושי הציצית ודו"ק". והיינו שכאשר השמות אינם שלימים אז שם הוי"ה הוא י-הו, ובשם אה"י הוא אה"י, ובשלימותם הם י-הוה ואה"י, ובמילואיהם. ועיקר הדברים התבארו בדרושי הציצית ועיין שם, ואכמ"ל.

פרק ז'

מ"ק

ז"א מתחלק לג' חלוקות בחי' ראשונה כתר, ב' מוחין, ג' גופא והם ו"ק. כתר רחמים גמורים. ומוחין רחמים בינונים כי במחשבה שהוא המוחין אתברירו ש"ך ניצוצין, וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין: והוא כי פעמים מחלקים את הז"א לג"ר וו"ק, ופעמים גם הג"ר עצמם מתחלקים לב' חלקים כדהכא כתר ומוחין. וכתר הוא רחמים גמורים בבחי' א"א, ומוחין הם רחמים בינונים כי המחשבה מבררת, והיינו כי אין בירור אלא בשורש, והשורש הוא במחשבה, כנודע.

ומש"כ 'וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין', עיין בשפ"א ז"ל: "הלשון אינו מדוקדק דבינונים היינו אמצעים, ועוד איך יעלה על דעת קטן בן יומו לומר שהו"ק הם רחמים יותר מן המוחין, הפך כל מקום, ומה שנתן טעם שהרי במחשבה שהיא המוחין וכו' אין זה ראייה לענין שהמוחין בחי' דין יותר מהו"ק, ואדרבה משום שהם רחמים יותר הוצרכו לעלות שם להתברר כנ"ו במבו"ש שער ה' ח"א פ"ב יעו"ש. אלא שזו ראייה שהם רחמים בינונים לגבי הכתר שהוא רחמים גמורים ואולי שמ"ש שהו"ק הם רחמים ביותר מהמוחין וכו' הוא בערכנו שאין אנו יכולים לקבל הארה מן המוחין לפי שהם מכוסין תוך מחיצות נה"י דאו"א, משא"כ בו"ק שאורותיהם מגולין ומהם נבנת הנו"ק ושכל הנהגת העולם הוא ע"י הו"ק ששת ימי המעשה וכן מצאתי לו להרב קול הרמ"ז זלה"ה שכתב שכל בחי' נעלמת אעפ"י שהיא מחמת מעלתה הרי היא בחי' דין בערך שאינו מתגלה לתחתונים".

והוא פירוש דחוק כי סוכ"ס ככל שהמקום גבוה יותר הרחמים גדולים יותר. ונראה לפרש בפשטות את דברי מהר"ח שמש"כ 'וגוף רחמים ממוצעים יותר מהמוחין' מש"כ 'יותר' לא קאי ארחמים אלא אממוצעים. והיינו כי קו אמצע שבמוחין שהוא הדעת שהיא בין חכמה לבניה אינו אמצע גמור, כי הוא נוטה יותר לימין מאשר לשמאל, ומחמת זה דייקא הם רחמים יותר מו"ק, ומאידך הם רחמים בינונים בערך לכתר שהוא רחמים גמורים, לעומת כך בו"ק קו האמצע הוא יותר ממוצע, שאינו נוטה לצדדים, ומסיבה זו דייקא הוא 'פחות' רחמים, ולעולם פשוט הוא שסדר המדרגות של רחמים ככל שהוא יותר גבוה הוא רחמים יותר, ודו"ק.

ודע שהכתר כולל כל מה שיש במוחין וכללות הראש לכן כל בחי' ד' מוחין הם בכתר לבדו ששם שורש המוחין ואחר כך המוחין כוללים כל מה שיש בגופא כנודע: הוא כלל יסודי שכל מדרגה תחתונה כלולה במדרגה העליונה, ובפרטות בסוגיין הכתר כולל כל מה שיש במוחין, והמוחין כוללים כל מה שיש בגופא.

והשורש העליון לזה הוא בהתפשטות שניה דאורות העקודים שכל אור נכנס בכלי שמעליו, והיינו שאור החכמה נכנס בכלי הכתר וכעזה"ד בכלום, ונמצא לפי שורש זה שאח"כ גם בנקודים ובברודים כלי הכתר כולל בתוכו את כל הד' מוחין, חכמה בינה וח"ג שבדעת, כי הכתר הוא שורש המוחין כלשון הרב.

ועוד יש שורש לזה בז"א, והוא דכיון שהכתר נבנה מתנה"י של אמא ע"כ שכולל בתוכו את כל מה שיש במוחין, כי הוא שורשם.

ועוד לפי מה שהתבאר לעיל ב' מדרגות בכתר דז"א, בסוד השראה ובסוד הדביקות, בסוד השראה הוא מה שנעשה הכתר משליש תחתון דת"ת דאמא, ובסוד הדביקות הוא מה שנעשה מהארכת הכלים של אמא שהם מב' שלישים תחתונים דבינה דאמא. לפ"ז מדין כתר דדביקות כ"ש שיש לומר שהכתר כולל את המוחין כי הוא בא מב' שלישים דבינה שהיא מוחין, ודו"ק.

שהרי הם מתפשטין בהארתם בג' קוין הז"א: כלומר הארכה של הקוין שהם הג"ר שהתארכו לז"ת, שבשורש בתחלה היו הז"ת זה תחת זה¹, ונעשו ג' קוין ע"י הארת הג"ר בז"ת, שהג"ר מעיקרא היו ג' קוין בסוד הסגלתא והאירו לז"ת בחי' ג' קוין, ובעומק הוא 'הארכה' של הקוין, והוא מדוייק ממש"כ 'מתפשטין' בהארתם, ודו"ק.

כלי הכתר דז"א מת"ת דאמא ומת"ת דאבא נעשה נשמה שבכתר: הם חזרה על דברים שכבר התבארו, והיינו שיש כתר מדין האורות וכתר מדין הכלים, מדין הכלים הוא מת"ת דאמא ומדין האורות הוא מת"ת דאבא, וזה תלוי ג"כ בזמן הקטנות ובזמן הגדלות.

וכבר ידעת שהכתר (דז"א) בבחי' אור מקיף: מה שהכתר הוא בבחי' או"מ היינו מדין הכתר שהוא מלשון 'כותרת סביב', אולם מדין הכתר מלשון 'כתר לי זעיר' הוא דין כתר שבא בסוד 'המתנה' שהוא בשלבים שהיה ז"א ו"ק ונעשה לו ג"ר, ולהלן הוא רומז גם לכתר מדין 'כתר לי זעיר'.

וגם הכתר דז"א נעשה מת"ת דא"א וכתר אמיתי נעשה מא"א עצמו כנזכר בכונת ליל שבועות: מה שנעשה מכתר דא"א יש בו ב' טעמים, א- משום שהכתר הכולל הוא א"א, והוא לשון מהר"ח"ו כאן 'וכתר אמיתי', ודו"ק. ב- משום שהמוחין נעשים מהמדרגה הקודמת אליהם שהם או"א, והכתר נעשה מהמדרגה הקודמת לקודמת שהוא א"א. וכמו שמוחין דאו"א מא"א והכתר שלהם נעשה מעתיק², וכעזה"ד בכל עו"ע, כי לעולם הם ג' מדרגות בכל קומה שהם כתר מוחין וזו"ן.

1 והתבאר לעיל שלא היו בבחי' קו אמצע, אלא כאבנים מונחות זו ע"ג זו שלא כסדר ולכן נפלו ונשברו, ובעומק הארת הג' קוין הוא הארת קו אמצע מתוקן, ודו"ק.
2 היינו יסוד דעתיק בסוד יסוד קצר (נוק') שהתפשט עד הת"ת דא"א, ומשם נעשה כתר לאו"א.

גמורים³ ולא רק בסוד תוספת שהוא ג"ר דו"ק, והוא מש"כ כאן ברמז, שהמוחין הפנימים הם י"ס גמורות, כלומר הם 'התנוצצות' של הי"ס הגמורים שהם הארה דלעת"ל, אך מכיון שסוכ"ס הם מאירים בו"ק ולא ביי"ס כלים, לכן זה מתגלה כג"ר דו"ק בחיצוניות, ולא מתגלה הארה גמורה של י"ס גמורים גם בחיצוניות. ובעומק היינו שמדין הז"א עצמו זה נעשה רק ג"ר דו"ק, כי ההגדלה היא שהחג"ת נה"י דיליה גדלים ויחד עם נה"י דאמא נבנו המוחין, אך מדין שורש הארה הם הארת י"ס גמורים. אמנם היא הארה נעלמת, ולכן היא מתלבשת בסוד ג"ר דו"ק לבד, ונמצא שהם ג"ר דו"ק 'שנראים' י"ס גמורים.

נמצא כי החסד הקצה הא' דחיצוניות נכנס ספירת החכמה שלימה דפנימיות בב' שלישים הראשונים שבו ונקרא ספירה גמורה א' אף בחיצוניות, עם שאינו רק ב' שלישים ושליש התחתון דחסד עם שלישי א' דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה שלימה דחסד דפנימיות ונקרא חיצוניות ג"כ ספירה גמורה ע"י הפנימיות, וב' שלישים תחתונים דנצח דחיצוניות נכנס בהם ספירה שלימה דנצח דפנימיות ונקראו חיצוניות ג"כ ספירה גמורה ע"י הפנימיות, ועל דרך זה בקו שמאל ובקו האמצעי והבן זה היטב: והיינו דספירת החכמה שלימה היינו שהצטרף עם ב' שלישים דחסד דז"א, ואז מאירה הספירה השלימה בפנימיות⁴, ונקרא ספירה גמורה אז בחיצוניות כי הפנימיות מאיר בחיצוניות, אמנם עדיין בסוד ג"ר דו"ק כנ"ל. וכעזה"ד בכל הי"ס שבחיצוניות הם י"ס גמורות בסוד ג"ר דו"ק ובפנימיות הם י"ס שלימות, בסוד התנוצצות של הארה דלעת"ל.

נחדד, לפי המהלך שהפנימיות מאיר בחיצוניות, כונת הדבר שנבנים ספירות דז"א דחיצוניות ע"י פנימיות ז"א⁵, ולא ע"י שנה"י דאמא בונה את חיצוניות ז"א. והוא הארה בסוד ה'דביקות', שהפנימיות העליונה בסוד הארה דלעת"ל מאירה בפנימיות ז"א, ופנימיות ז"א מאירה בתוך חיצוניות ז"א שהוא בסוד השראה, בסוד ג"ר דו"ק⁶.

ופ"א שמעתי ממורי זלה"ה השליש הראשון דנצח בינה שהוא חיצוניות שבה כנודע הנה היא מצטרפת עם ב' שלישים דחסד החיצונים ונעשה ספירה גמורה דחכמה אף בחיצוניות ושליש אמצעי דנצח בינה שהוא ג"כ חיצוניות שלה מצטרפת עם שלישי תחתון דחסד חיצוני ושליש עליון דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דחסד ושליש אחרון דנצח בינה דחיצוניות נצטרף עם ב' שלישים דנצח דחיצוניות ונעשה ספירה גמורה דנצח דחיצוניות: עד כאן ביאר הרב את המהלך של ג' קוין ימין שמאל ואמצע שאז נבנים החב"ד דיליה, שבכל אחד שני שלישי עולים מן התחתון ושליש אחד יורד מן העליון, ואז נקרא שהכל נבנה מחלקי ז"א החיצונים. וכאן מבאר שמועה נוספת שגם החיצוניות נבנה ע"י הבינה, והיינו שהעליון בונה את חיצוניות התחתון, והיינו דהבינה היא 'שורש' שעל ידו נבנה כל ג' חיצוניות, ולא בסוד דביקות.

3 שעיקרה היא הארה דלעת"ל, אולם מעין הארה זו מאירה ג"כ השתא.

4 עד גיל תשע שאז הם מוחין עדיין סתומים, ומשם והילך זה הופך להיות מוחין גלויים.

5 הפנימיות נבנה ע"י הארת א"א ואו"א, שהם י"ס שלמים. ולא רק מהארת נה"י דאמא, אלא שסוף כל סוף מתלבש בתנה"י החדשים בסוד אות ל', כנ"ל. אולם זהו הארת א"א ואו"א.

6 ואינו כפי שביארו המפרשים.

ואין הכתר נמשך ובא עד שיושלם להתקן כל גופא: והוא מדין הכתר מלשון 'כתר לי זעיר' כנ"ל שהוא מגיע לפי סדר של בנין. והרב הזכיר ברמז ב' הכתרים כנ"ל.

ובזה תבין בנשא (דף קכ"ג ע"ב) כי או"א הם מוחא ולבא דאינו מלגאו, וזו"ן הם גופא ורישא מלבר: והיינו כי או"א משפיעים מוחין שמתפשטים לתוך ז"א עצמו, לעומת הכתר שהוא מקיף מעל ראשו של ז"א, ובוה הוא בחי' מלבר, וזו"ן נמי מצד מטה הם בבחי' מלבר.

ונראה כי הג"ר שהם חב"ד דז"א עצמו הם המוחין והם הנקראין פנימיות: והיינו כי יש הבחנה שהג"ר הוא כח"ב, לכן דקדק בלשונו דמירי בג"ר שהם חב"ד, שהנה"י דאו"א הם נעשים המוחין חב"ד דז"א, בבחי' פנימיות.

אך החיצוניות אפילו בראש עצמו נקראין ו"ק דז"א: לעיל התבאר שבתחלה המוחין באים בבחי' ו"ק דגדלות שאז החב"ד כלולים בחג"ת, שהוא יניקה דגדלות, שהוא ראש במדרגה של חג"ת-גופא. והיינו כי הראש הזה הוא במדרגה של חיצוניות, ובמדרגת הפנימיות היינו כאשר ז"א מקבל ג"ר גמורים שהם ראש שאינו כלול בחג"ת, ומ"מ מבאר הרב שנקרא ו"ק מצד החיצוניות, כדלהלן.

ובזה תבין מ"ש במ"א כי לעולם אינו רק ו"ק דחיצוניות ונגדלין ונחלקים לפרקים ומהם עצמן נעשה ג"ר נמצא כי בחי' החיצוניות אינו רק ו"ק לבד אלא שנחלקים ליי"ס, אך המוחין הם הפנימים הם י"ס גמורות נמצא שמתלבשים י"ס גמורות פנימים בו"ק חיצונים וע"י הרושם שעושין י"ס פנימים המתלבשות בתוכם נרשם בו"ק בחי' י"ס ג"כ אך אינם רק ו"ק לבד בחיצוניות: כבר התבאר בהרחבה לעיל, שיש כמה שלבים בהגדלה, שסימנם בג"ד, שלב היניקה הוא בחי' ד' חלקים, שאז המוחין פ"ת דנה"י דאמא הם כלולין בחג"ת, ויש שלב של הב' חלקים כלומר שב' חלקים מהתחתון גדלים, וכאשר חלק אחד מן העליון יורד ומצטרף עם הב' תחתונים נעשה במדרגה הג'.

אולם מה שכתב כאן מהרח"ו שבחי' המוחין הפנימיים הם י"ס גמורות אע"פ שבחיצוניות הם רק ו"ק לבד, היינו דלא רק בשלב היניקה דגדלות, אלא גם כאשר הוא מקבל חב"ד גמורים, הוא עדיין ו"ק בחיצוניות, כלומר ג"ר דו"ק.

וכאן רמז להדיא מה שרמז לעיל בהעלם, לאורך כל השער הזה. והוא מה שהתבאר בדברינו ב' מהלכים יסודיים בענין הצל"ם, והיינו כי המהלך החיצון הוא שז"א אינו אלא ו"ק, ולא רק בשלב היניקה כשהמוחין כלולים בחג"ת, אלא גם כאשר הוא מקבל מוחין גמורים הם בסוד ג"ר דו"ק ואינו י"ס גמורים, אלא בסוד תוספת. והוא מה שהרב מבאר כאן, שאינו אלא ו"ק לבד והיינו בחיצוניות, כי מאידך הוא מקבל מוחין, והם י"ס פנימיים לבד ולא חיצוניים. והוא כפי שהתבאר לעיל במהלך התחתון שהוא בסוד השראה בבחי' כותרת סביב, בחי' מקיף, ולא בסוד דביקות.

לעומת כך מצד המהלך העליון של הצל"ם, שהמוחין באים בסוד הל"מ שבאו מהארכה של הכלים מב' שלישים דבינה דאמא, והוא בסוד הדביקות, שאז ז"א מקבל הארה של בחי' י"ס גמורים מאו"א שהשורש לזה הוא מא"א שהוא בחי' י"ס גמורים בעצם, והוא גם כח 'הארכה' של הכלים. מצד כך מקבל ז"א הארה של בחי' י"ס

קוין דז"א עצמם, והיינו שחיצוניות העליון, נה"י דאמא בונה את כל הי"ס, את החיצוניות.

אמנם קשה לי ע"ז כי הרי המוחין דז"א באים מלובשים בנה"י דבינה ונה"י דבינה מלובשים תוך זעיר אנפין, א"כ איך הם מתערבים יחד כי הרי הנה"י דבינה נעשין פנימיות אצל החיצוניות דז"א ואינם מתערבין עם החיצוניות שלו ממש וצ"ע: כלומר החיצוניות נבנה ע"י ג"ר דו"ק שמצטרפים עם הו"ק שלישי עם שני שלישי, כלומר הו"ק נחלקים לט' ואז כל חלק הוא רק ב' שלישים וחסר שלישי לכל אחד, ובוה נקרא שהמוחין החיצונים נבנים מחלקי הז"א, והפנימיות הוא התפשטות מאמא בפנימיות ז"א ופנימיות ז"א בחיצוניות דיליה, ובוה הושלם ז"א להיות י"ס בסוד ג"ר דו"ק, אבל כאן מתבאר שנבנה מאמא ג"כ בחיצוניות ולא רק בפנימיות, ונמצא שממציאות הבינה נעשה חלק ממציאאות התחתון ז"א.

קול הרמ"ז. ובספר הליקוטים הובא לשונו בערכי הכינוים ערך נה"י חדשים דז"א, יש ענין אחד וע"ש, וכללות זה ההפרש הוא, כי מה שמדבר בכאן מענין התחלקות השלישית דחסד ונצח לעשות חכמה וכן בשאר, ושאר כך באים הג' פרקי דנה"י דאימא להתחבר עמהם הוא להגדלת ז"א עצמו, ואחר כך בעת בנין הנוקבא שכל בנייה מנה"י דידיה, אז צריך שיבואו לו נה"י חדשים כיון שהראשונים ניתנין לנוקבא, וזה מה שכתב שם בליקוטים שהנה"י דז"א כולם נעשים מהבינה בסוד ומבינה נביאים עיי"ש. ובוה לא יחלוקו הדרושים זה עם זה, והכל עולה יפה: בזה בא ליישב את הסתירה בין הדרושים, והוא כי יש זמן של הגדלת ז"א לעצמו, ויש זמן של הגדלת הנוק' שנעשה ע"י ז"א. בזמן של הגדלת ז"א לעצמו, נבנה החיצוניות ע"י חלקי חב"ד דיליה שנבנים ע"י נה"י דאמא בפנימיות עם ב' שלישים דו"ק דיליה כל קו לעצמו ימין שמאל ואמצע, והיינו שהחיצוניות הם חלקי ז"א ולא חלקי אמא. אולם אח"כ כאשר ז"א נותן את המוחין לנוק', אז הוא עצמו צריך נה"י חדשים שנחסרו לו, ואז הוא מקבל נה"י חדשים משורש הבינה והוא שורש גבוה יותר, שאז גם החיצוניות נבנה ע"י הבינה בצירוף החיצוניות דז"א, ונמצא שז"א נבנה ע"י חלקי אמא גם בחיצוניות, ונעשה לו עצם מעצמיו. ובשלב זה הוא מקבל הארה דבחי' י"ס גמורים, אולם עדיין בסוד ג"ר דו"ק רק שהיא הארה גדולה יותר, אך עדיין אינה בשלמות כפי השמועה שמתבאר להלן שהביא היפ"ש, (והיינו לפי דברינו להלן בשמועה זו).

ועיין ביפה שעה שהביא שמועה נוספת⁷, ותמצית הדברים הם כי כאשר נבנה חב"ד דז"א ע"י שעולים חג"ת דיליה ונעשים חב"ד, ונה"י דיליה עולים ונעשים חג"ת א"כ נחסר לו נה"י, וכדי לבנות נה"י דז"א אלו החסרים נעשה לו נה"י חדשים מהבינה. ונמצא שמתחדש כאן שנה"י העליון בונה את הנה"י התחתון ולא רק שנה"י העליון בונה את

7 ולדעת היפ"ש הוא הפירוש שכתב הרמ"ז אך לא כפי שפירש הרמ"ז בעצמו, דהיפ"ש פירש שכל מה שנחסר לז"א נה"י אינו מחמת שניתן לנוק' אלא הוא רק לפי הפירוש השלישי שכל הנה"י עלה לחג"ת, ומה שניתן לנוק' הוא מהנה"י החדשים שמקבל והם מועילים לשניהם לז"א להשלים לו נה"י רגלים, ולנוק' לתת לה מוחין, והוא כיון שהוא בא מן היסוד שהוא ממוצע בין ז"א לנוק'. ולא כפי שהרמ"ז פירש שהוא ביאור הפירוש השני דמהרח"ו שגם החיצוניות נבנה ע"י הבינה והיינו כאשר ז"א נגדל פעם נוספת אחרי שניתן הנה"י לנוק' דיליה.

חב"ד של התחתון.

ביאור הדבר הוא, כי בכל בנין עולם תחתון יש ב' תפיסות, יש תפיסה שהחלק התחתון של העליון בונה את החלק העליון של התחתון והיינו נה"י של עליון בונה את החב"ד של התחתון, [וכעזה"ד החב"ד של התחתון בונה את החג"ת דיליה וחג"ת דיליה בונה את הנה"י דיליה]. ויש תפיסה שהחלק העליון בונה את החלק המקביל אליו בתחתון, כלומר הנה"י של עליון בונה את הנה"י של התחתון.

ב' תפיסות אלו הם מיסוד תורת הרש"ש של אורך ועובי, כלומר מדין האורך אז החלק התחתון של העליון הוא שורש לעליון של התחתון וכעזה"ד בכל מדרגה. ומצד סוד העובי הוא הבחי' שחלק העליון בונה את החלק המקביל אליו בתחתון, ונמצא שכל החב"ד שבכל קומה מחוברים יחד, וכל הנה"י שבכל קומה מחוברים יחד, וכעזה"ד בכל קומה וקומה.

נחדד, הרי מה שעלה החג"ת להיות חב"ד ונה"י להיות חג"ת הוא מדין שלשלת, וכמו שיש בחי' שלשלת מלעילא לתתא הכי נמי מתתא לעילא. אולם מה שמאיר לנה"י דז"א החסרים מהנה"י של העליון הוא הארה מדין עובי-רוחב.

והוא ביאור לשמועה שהתבארה בדברי היפ"ש, שהיא מסוד תורת העובי, שכל חלק עליון הוא שורש לחלק המקביל אליו לתתא, מטעם זה נבנה נה"י דז"א החסרים ונשלמים לו ע"י נה"י דבינה, ודו"ק.

ולפי זה היא הארה שלישית גבוהה יותר, כי היא הארת י"ס בסוד העובי, ונמצא שהרושם של הארת י"ס דלעת"ל גלויה עוד יותר, והיינו כי מדין 'רוחב' תמיד הוא בחי' י"ס גמורים, ורק מדין אורך יש בחי' שינויים בין י"ס בסוד ג"ר דו"ק שהוא בבחי' השתלשלות לבין י"ס גמורים, הוא סוד שנקראים 'אריך אנפין' וזעיר אנפין, אך מדין הרוחב שהיא בחי' עיבוי⁸ של המדרגה העליונה היא לעולם במדרגה של י"ס גמורים, ולכן היא הארה של מעין דלעת"ל בחי' י"ס גמורים בסוד עתיק, ודו"ק.

אמנם היפ"ש עצמו⁹ לא ביאר שמועה זו ע"פ תורת העובי, אלא הוא ביאר באופן אחר, והוא מסוד שעתיק מתלבש בא"א, וכיון שמתלבש רק עד החג"ת נמצא שנה"י הרגלים אין להם על מה שיסמוכו, ולכן צריך הארה נוספת לנה"י התחתון, והיינו כי כל נה"י הוא בחי' של לבר מגופא ולכן צריך לנה"י הארה חדשה מן העליון. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא מהשיעור השבועי בירושלים בספר עץ חיים

לקבל את הסיכומים הקודמים, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

8 בחי' מילוי של הע"ב שיש בו י' אותיות.

9 והיינו דלפי היפ"ש יש ג"כ ג' פירושים אך ב' הפירושים שהזכיר מהרח"ו כאן החילוק בניהם הוא שהמהלך הראשון אמא בונה את הפנימיות ואינה מצטרפת להשלים את הספירה, ולפי המהלך השני אמא מצטרפת גם בחיצוניות, והפירוש הג' הוא מה שהזכיר הרמ"ז והוא שלפי המהלך שכל החג"ת עולים להיות חב"ד והנה"י עולים להיות חג"ת אז נחסר נה"י דז"א וזה הושלם ע"י יסוד דאמא כמבואר בפנים. אולם לפי דברינו המהלך הג' הוא הארה בסוד העובי כמבואר בפנים, ולפי זה לא קשה על הרמ"ז, ואין סתירה בין הדרושים כי הם ג' הארות כמבואר בפנים.

אטד

אטד - נאמר בקללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", ומבאר התרגום על המקום, שדרדר זה **אטד** - **אטדין**, מין ממניי הקוצים. זהו מקום הקלקול שהוזכר אטד.

ולחיפך, מה שמצאנו להדיא בתורה לשון של **אטד** [-שאר המקומות שנאמר אטד הוא בני"ך] ביחס לקבורתו של יעקב אבינו בעליתו ממצרים לארץ ישראל, שם נאמר בסדר העליה, "ויבואו עד גורן **האטד**", כלומר, אצל יעקב אבינו, כמו שאומרת הגמ' כידוע עד מאד, "שופריה דיעקב אבינו מעין שופריה דאדם הראשון", וא"כ, מצד אחד, קללת אדם הראשון הוא "קוץ ודרדר תצמיח לך", שדרדר הוא **אטדין**, וכנגד כך, אצל יעקב אבינו ששופריה מעין שופריה של אדם הראשון, נאמר אצלו בשעת מיתתו "ויבואו עד גורן האטד".

הקץ העליון והקץ התחתון - להבין את **שרשי הדברים**, כמו שהוזכר, האטד הוא מין ממניי הקוצים, - **הקוץ נקרא קוץ מלשון קץ** "כי סתומים וחתומים הדברים עד עת קץ" [דניאל י"ב ט'], קץ הוא **הקצוות** של הדבר, זהו קץ. צורת שורש הבריאה כידוע מאד היתה, שנמשך שפע ממנו יתברך שמו, מעין קו, הנמשך לתוך הבריאה. - קו, יש לו ב' **קצוות**, קצה עליון, וקצה תחתון, ולפי"ז, המושג שנקרא קץ, יש בו שני צידי קץ, יש את הקץ העליון, ויש את הקץ התחתון.

הדוגמא השורשית והבהירה שזהו משיח צדקנו שכשמגיע שעת הקץ, אז הוא מגיע, אין כוונת הדבר, שכאשר מגיע שעת הקץ התחתונה בלבד, זהו עומק הגילוי של משיח, זהו **הזמן התחתון** שבו מתגלה משיח, אלא כאשר מתגלה הקצה התחתון, מתגלה הקצה העליון בבחינת "נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן" כלשון חז"ל, וא"כ, בשעה שמתגלה הקץ התחתון, הקצה התחתון, מתגלה הקצה העליון, זה נקרא גילוי של משיח, הקצה העליון, זה אותו צד שנושק ונוגע כביכול, ב'אין סוף' ברוך הוא.

הקצה העליון נקרא בלשון רבותינו כידוע **קוצו של יו"ד**, שורש הכל, הוא יתברך שמו,

ושמו שם הוי"ה, י-ה-ו-ה, והשורש הוא הי', וקוצו של יו"ד, זה הקץ העליון, הקצה העליון, זה **הקוצו** של י'. "לית מחשבה תפיסא ביה כלל", כי כדברי רבותינו, המחשבה תופסת אותיות, וא"כ, איפה הממוצע בין ה'אין סוף' לנבראים - ה'קוצו של י' שמצד אחד, הוא חלק מהאות, הוא חלק מהי', אבל מהצד השני, הוא קוצו של י', הוא הממצע בין בורא לנבראים. זהו א"כ, הקצה העליון, הקץ העליון, הקוץ העליון, קוצו של י', הוא הנשיקה בין מקום הנבראים למציאות הבורא יתברך שמו.

וא"כ, בשעה שמגיע משיח צדקינו, הזמן שמגיע משיח, הוא מגיע כאשר הגיע 'עת קץ', אבל הגילוי שמתגלה, הוא הגילוי העליון של קוצו של י'.

זמן הקץ, כלי להארת הקץ העליון ולפי"ז, להבין עמוק, יש הרבה קוצים, וכלשון הגמ' בסוגיא בחלק "כלו כל הקיצין ועדיין משיח בן דוד לא בא", ופנים אחד להגדרת הדבר, כל זמן של קץ הוא זמן מסוגל לגאולה, וכפשוטו, הזמן הוא מסוגל, ומשיח עדיין לא בא, וע"ז נאמר 'כלו כל הקיצין ועדיין משיח בן דוד לא בא'.

אבל בעומק, ההגדרה לפי מה שנתבאר, היא כך, כל פעם שמגיע זמן של קץ, בלי להיכנס להגדרה מהו אותו קץ מצד הזמן שבו - אבל מגיע זמן של קץ, הוא הכלי שבו צריך להאיר ה"קוצו של יו"ד העליון, ואם הגיע הזמן של קץ, שהוא הקץ התחתון, אבל לא האיר בו באיתגליה ה"קוצו של יו"ד העליון, זהו גדר שעדיין לא התגלה משיח באותו זמן של קץ, הכלי של הקץ, הזמן של הקץ, זה הקץ הזה שבו עוסקים, אבל, הוא כלי ללא מציאות של אור. אם מתגלה בו ההארה העליונה שהיא קוצו של י', ה'לית מחשבה תפיסה ביה כלל', ה'תכלית הידיעה שנדע שלא נדעך', שזה מתגלה בקוצו של י', כי אי אפשר לתפוס בו כי הוא איננו מציאות של אות כמו שהוזכר, זה האור שמאיר בתוך הקץ התחתון.

וא"כ, כל הקיצים שהגיעו 'ועדיין משיח בן דוד לא בא', זה היה קיצים שהיה בהם כלים של קץ, אבל היה נחסר בהם ההארה העליונה שהיא הארה של קוצו של י'. זה שורש התפיסה של המושג שנקרא "קיצים".

קוצו של יו"ד ו'קוץ ודרדר' - זה לעומת זה הולפי"ז, ברור הדבר, כאשר נתקלל אדם הראשון שנאמר בו "קוץ ודרדר תצמיח לך", 'קוץ ודרדר', 'קוץ', זהו קוץ כפשוטו, 'ודרדר', זהו מין ממניי הקוצים. 'קוץ ודרדר תצמיח לך' כלומר, מתגלה קוצים שיוצאים מן האדמה, היפך הקץ העליון שצריך להתגלות. - הרי כידוע עד מאד בדברי רבותינו, **שמשיח** בגימטריא **נחש**, זה היה 'זה לעומת זה', ואילו לא נתפתה לעצת הנחש, והוא לא היה אוכל מעץ הדעת, אלא "ואכל מעץ החיים וחי לעולם", זה היה גופא הארת **משיח**, שהם אותיות **שם-חי**, זה היה אילו "אכל מעץ החיים וחי לעולם", והוא לא היה מתפתה לפיתויו של נחש, אבל כאשר הוא נתפתה לפיתויו של נחש והוא אכל מעץ הדעת טוב ורע, אז נעלם הארת משיח, והתגלה ה'זה לעומת זה'.

ובענינא דידן השתא, הארת משיח היא ה"קוצו של יו"ד העליון שמתגלה בקץ תחתון, וכאשר הוא אכל מעץ הדעת, בעצת הנחש, הופקע הארת משיח, מתגלה קצוות תחתונים, בלי הארה של קצה עליון, איך בכל עת ובכל רגע מתגלה מציאות של קצוות תחתונים בלי קצה עליון. - זה עומק הקללה של "קוץ ודרדר תצמיח לך", כלומר, כח הקץ העליון, הקוצו של י' העליון שהיה צריך להתגלות, הוא זה שמתגלה בצד ההפוך, הצד התחתון שבו, זהו "קוץ ודרדר תצמיח לך", קוץ דוקא, כמו שהוזכר.

אבל יתר על כן, 'קוץ ודרדר תצמיח לך', שדרדר זהו אטדין כפי שהוזכר, כאן מונח עוד דקות בהגדרה שנקראת קוץ. - שמות רבים יש למיני הקוצים, אבל מין אחד ממניי הקוצים הוא **אטד**, ודקותו לעניינא דידן השתא.

המילה אטד, יש בה כמה וכמה בחינות, בחינה אחת כתוב להדיא בחז"ל, **אטד** בגימטריא יד, שזהו גימטריא של **דוד המלך** עליו השלום. וכידוע עד מאד, מצד אחד דוד קיבל את שנות חייו שהם שבעים שנה מאדם הראשון, כמו שאומרים חז"ל, הוא בא לתקן ולהאיר את הארת משיח, **משיח בן דוד**, נמצא שאטד גימטריא יד, גימטריא **דוד**, בו מונח הארת משיח, מקביל אהדדי.

אטד - ירידה מא' לט', וירידה לד'

אבל יתר על כן, כאשר באים להתבונן באותיות של המילה אטד, אטד מורכב מכמה מהלכים, מהלך ראשון א'-ט' [אנחנו אווזים עכשיו בפתיחת שורשי הא'-ט'] יסודי הדברים בקצרה ממש, דברי המשנה הידועים באבות, "עשרה מאמרות שבהם נברא העולם, והלא במאמר אחד יכול להיבראות, אלא כדי ליתן שכר טוב לצדיקים שקיימו את העולם שנברא בעשרה מאמרות, ולהיפרע מן הרשעים שהחריבו את העולם שנברא בעשרה מאמרות". - זה הסיבה, שלכך נברא העולם בעשרה מאמרות. וא"כ, העולם היה יכול להיבראות במאמר אחד, זה הא', ונתווסף לו ט' מאמרות, שזה הט', נעשה מציאות של י'. ובפנים הללו, אטד שמתחיל בא'-ט', זה השורש של השינוי בין האחד שיכל להיבראות, לבין העשרה שנברא בפועל, בתוספת של ט' על הא', ולפי"ז, יש את הקצה שנמצא בא', בהתחלה, ויש את הקצה שנמצא בסוף שהוא בסוף מציאות הט'. - אלו הם שתי הקצוות, אילו נברא, וב'כח', מכח כך הוא נברא - במאמר אחד, אז מתגלה הקוץ העליון, הקוצו של י', זה הא' - האחד העליון, הוא לא מתפרט, אבל זה קוצו של י', ולכן נעשה מא' י', מאחד, מציאות של עשרה, כאן נעשה המציאות של ההתפרטות.

וכידוע עד מאד בדברי רבותינו, שזה לא רק שממדרגת קוצו של י' זה הפך להיות י' וכך נשאר, אלא - יש הרי, שני יודי"ן שרשיים, שם הוי"ה ושם אדנות. שם הוי"ה - י-ה-ו-ה. י' בראשיתו, ושם אדנות, א-ד-נ-י, י' בסופו. - והוא נפל מ"י ראשונה ל"י אחרונה, "לא כשם שאני נקרא, אני נכתב", נכתב בהוי"ה, ש"י בתחילתו, ונקרא באדנות, שה"י בסופו. זה עומק השינוי שהוא נפל מכח מציאות החטא, "מאמר אחד יכול להיבראות" - זה הקוצו של י', ומה שהוא נברא בעשרה מאמרות ליתן שכר טוב לצדיקים", זה ה"י הראשונה, "ולהיפרע מן הרשעים שהחריבו עולם שנברא בעשרה מאמרות", זה ההבחנה של ה"י האחרונה, שזה באדנות, שא'-ד"ן, זה שם אדנות, שהוא אותיות א' - ד"ן, שם ה"י, נמצאת בסופה, זה נפילת החטא, מקוצו של י' ל"י, זה עצם השינוי בבריאה שנברא בעשרה מאמרות במקום במאמר אחד. ונפילה מ"י

ראשונה ל"י אחרונה, ששם זהו הדין, 'דינא דמלכותא דינא' שדנה את הכל, זה ה"י האחרונה כמו שהוזכר.

ולפי"ז, המילה אטד, -א'-ט', מאחד נעשה מציאות של ט', אבל זה לא נשאר מדרגת העשרה מאמרות של הצדיקים, שאז הט' הוא בבחינת טוב, שזהו בחינת "צדיק כי טוב", שזה מדרגת הט' - טוב, אצל הצדיק, כמו שנאמר בפסוקים מפורשים, אלא זה נפל למדרגת הד' - דל"ת מלשון דלה ועניה, והיינו שזה עומק נקודת הנפילה של ה'מין ממיני הקוצים' דוקא, שנקרא אטד, ירידה ראשית, בשורש הבריאה, מהא' לט', אבל הוא לא נשאר במדרגת "צדיק כי טוב", אלא הוא יורד למטה למדרגת הד' שזה בחינת הרשעים שהם דלים ועניים, 'ריקנים', בבחינת דל"ת - דלה ועניה, זו נפילת המדרגה שנקראת אטד כמו שהוזכר, במין שממיני הקוצים, זהו מהלך אחד באותיות של מילת האטד, בערך הנתבאר השתא.

אטד, ט' - זכר, ד' - נקיבה שצריכים להתאחד פנים נוספות במילה אטד, ט' וד' עולה י"ג, י"ג כידוע הוא הגימטריא של המילה אחד, א' ח' וד' עולה י"ג, נמצא שלפי"ז המורכבות של המילה אטד - היא מורכבת כדלהלן: הא' זה האחד, וההרכבה של ה'אחד', נחלק לט' וד', וכידוע עד מאד,

הזכר הוא בבחינה של ט' שזה בחינת מה שהוא נצטוו בעסק התורה "כי לקח טוב נתתי לכם תורתני אל תעזובו", 'תורה איקרי טוב' וכמו שמבואר בסוף פרק ה' דבבא קמא, שבלוחות ראשונות לא נאמר בהם ט', שהואיל וסופן להשתבר אם היה נאמר בהם ט' והיו משתברים - חס ושלוש פסקה טובה מישראל, והרי שמבואר בדברי הגמ' שט' הוא טוב, זה בחינת הזכר שנצטוו בעסק התורה, אבל הנקיבה נוטה לרע, היפך הזכר שנוטה לטוב ונצטוו בעסק התורה הנקראת טוב, הנקיבה נוטה למציאות הרע, שהיא בבחינת דל"ת - דלה ועניה.

ולפי"ז, האחדות שצריכה להתגלות, היא אחדות של זכר ונקיבה, תיקוני הזכר ט', תיקוני הנקיבה ד', כידוע, זהו הצירוף של האטד, שבא לחבר ולצרף את הזכר ואת הנקיבה גם יחד, ולהופכם למציאות של אחד, אם הזכר לעצמו, הוא ט', אם הנקיבה

לעצמה, היא ד', כשהם מצטרפים יחד, הם עולים גימטריא של אחד, זה האטד מצד נקודת התיקון שבו, שהוא נקרא אטד מצד התפיסה העליונה שבו.

אבל כאשר מתגלה מהלכי הקלקול, אז הזכר והנקיבה נפרדים, זה גופא מה שהיה בחטא אדם הראשון, ששם נאמר "בא נחש על חוה והטיל בה זוהמא", ואז פירש אדם הראשון מאשתו ק"ל שנה, כדברי הגמ' הידועים בעירובין, והרי שהט' והד' נפרדו אחד מהשני, הזכר והנקיבה נפרדו אחד מהשני, וזה גופא עומק הקללה שנאמר אצל אדם הראשון 'קוץ ודרדר תצמיח לך', שדרדר זה אטד"ן, מה שהוא נתקלל, הוא נתקלל, והאדמה נתקללה עמו, כלומר, נעשה ההפרשה, מאותו שורש שהזכר והנקיבה, הצירוף שלהם הוא אינו צירוף שלם, כפי שנאמר בקללת חוה "ואל אישך תשוקתך והוא ימשול בך", כלומר, שצורת החיבור הוא לא באופן של 'אהבה אחוה שלום ורעות', אלא צורת החיבור הוא באופן של 'אל אישך תשוקתך והוא ימשול בך', שזה צד דקלקול, מאותו שורש שנפרדו אדם וחוה, מאותו שורש האדם והאדמה נתקללו - כי האדמה היא הנקיבה של האדם כידוע מאד. שכמו שהאדם נכנס בתוך הנקיבה, כך הוא נכנס בתוך האדמה, בתוך הקבר, שהאדמה היא בבחינת ה'נוקבא' דיליה שמקבלת אותו, כידוע מאד.

ונמצא שהפרדת הזכר מהנקיבה והפרדת האדם מן האדמה, שכיון שהם נפרדו, לכן נאמר בו "בזעת אפך תאכל לחם עד שובך אל האדמה אשר ממנה לוקחת" ונאמר בקללת האדמה "קוץ ודרדר תצמיח לך", כי הם אינם מצורפים באופן הטבעי, לכן היא מתנגדת אליו, ולכן היא מצמיחה לו קוץ ודרדר, ולכן נצרך "בזעת אפך תאכל לחם", וא"כ, עומק הקללה במהלך הזה של האטד הוא שנעשה ההפרדה של הזכר והנקיבה שנפרדו אחד מן השני, זה עומק נקודת ה'אטדיון' כמו שהוזכר.

ויתר על כן, המהלך השורשי שהוזכר בראשית הדברים, יש את הקוץ העליון, ויש את הקוץ התחתון, וכאשר מתגלה מציאות של אטד - "קוץ ודרדר תצמיח לך", כלומר, 'קוץ' - זה הקוץ העליון, 'ודרדר' זהו מלשון דירה, דר-דר, הוא יורד למטה, כלומר, הקוץ העליון והקוץ התחתון אינם מחוברים

יחד אהדדי, זה עומק קללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", 'קוץ', הקוץ העליון, 'ודרדר' - מה ש'דר', 'דירה בתחתונים', שזה הקוץ התחתון, אם זה היה מתגלה מהצד העליון, ה"קוץ ודרדר" - זה היה אחדות של קוץ עליון וקוץ תחתון, שזה גופא עומק הארת משיח כמו שנתבאר, אבל כאשר זה מתגלה מצד מהלכי הנפילה, ה'קוץ ודרדר', במקום שה'דר' יצטרף ל'קוץ', נעשה דר-דר, הוא יורד יותר למטה, בבחינת רד-רד שזה היפוך סדר האותיות של דר-דר, שזה משתלשל ויורד לתתא מצד מהלכי הקלקול, ועל ידי כן, הקוץ התחתון והקוץ העליון אינם מתגלים בתפיסת השלימה.

וא"כ, הזכרנו בקצרה ממש שלוש מהלכים, במהלכי האטד, מהלך של א' וט', אחד ועשרה, ויורד לעשרה דקלקול - דל. מהלך שני, ט'-ד', זכר, נקיבה - אחד, שהא' מאחדם, ובפירודם מצד מהלכי הקלקול, והמהלך הנוסף, קוץ עליון וקוץ תחתון שצריכים להתחבר, ומצד מהלכי הקלקול, הקוץ התחתון אינו מתחבר עם הקוץ העליון, וזה גופא עומק מהלכי האטד, "קוץ ודרדר תצמיח לך" כמו שנתבאר.

שורש תיקון ה'אטד' שאצל יעקב אבינו לפי זה, שורש התיקון שמתגלה אצל יעקב אבינו, יעקב אבינו שנאמר בו "ויבואו עד גורן האטד", אומר רש"י מיסוד דברי המג' בסוטה בדף ל"ה כידוע, שמתחילה באו המלכים למלחמה עם יוסף והאחים, כיון שראו כתרו של יוסף על גבי ארונו של יעקב, מיד נטלו כל המלכים כולם את כתריהם ונתנום על גבי ארונו של יעקב אבינו. וזה מה שנאמר "ויבואו עד גורן האטד וגו' ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד וגו' אבל כבד זה למצרים", שנתאספו כל המלכים כולם והשתתפו באותו אבל, מה כוונת הדבר שלקחו, כ"א את כתרו, ונתנום ע"ג ארונו של יעקב.

עומק דברי חז"ל, שהרי ברור הדבר, כתר, כידוע עד מאד, זה הדבר הנמצא בראשית, הוא נמצא למעלה, ובדקות הוא ה"מאין תמצא" של הראשית, כתר המלך הנמצא על גבי ראשו של המלך, הוא הגבוה מן הכל, כלומר, כאשר הגיעו לגורן האטד, מהצד התחתון של 'גורן האטד', אז כפשוטו, יעקב אבינו מת, ומהצד התחתון שיעקב אבינו מת,

מאותו מקום שנאמר בקללת אדם הראשון "קוץ ודרדר תצמיח לך", ונאמר בו "ביום אכלך ממנו מות תמות", שבעומק זה היינו הך, כאשר הוא 'מות תמות', הוא שב אל האדמה, ולכן גם כאשר הוא חי, מתגלה הקללה של האדמה באדם, "קוץ ודרדר תצמיח לך וגו' בזעת אפריך תאכל לחם", מעין כך, כפשוטו שיעקב אבינו מת, אז גם שם "ויבואו עד גורן האטד וגו' אבל גדול הוא למצרים", זה גופא האבל, שנעשה מציאות של 'אטד' דקלקול, 'דרדר' מצד נקודת הקלקול, זו ההבנה הפשוטה.

תיקון האטד בשבטים ובנשי יעקב

אבל בעומק הרי, כדברי הגמ' כידוע מאד, לחד מ"ד, "יעקב אבינו לא מת וכו' מקיש הוא לזרעו, מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", כלומר, יעקב אבינו שנאמר בו "ויבואו עד גורן האטד", מצד התפיסה הפנימית העליונה, אצל יעקב אבינו לא התגלה ה'אטד' בתפיסה התחתונה של הצד של מהלכי הקלקול, אלא אצל יעקב אבינו התגלה הצד של התפיסה העליונה, ואיפה מתגלה אצל יעקב אבינו 'אטד' מצד התיקון, ראשית כל כפשוטו של דברים, הרי היה ליעקב אבינו י"ב שבטים, אז יש מהלך של י"ב שבטים, והי"ג שבא לצרף ל-אחד שבגימטריא י"ג, זה יעקב עצמו, זה בסוד צירוף אב לבנים. ובמהלך שני, 'אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי', ומצד כך, כפשוטו, היה ח' שבטים מהאמהות וד' בני השפחות, אבל 'אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי' והרי שבמקום שהם יהיו ח' שבטים מהאמהות, הם עולים ט' שבטים מהאמהות, ולפי"ז אטד, א' ט"ד, ה'ט' זה ט' שבטים, כמו שנתבאר, שזה הח' שבטים, וכיון שאפרים ומנשה כראובן ושמעון והם הופכים לשנים, הרי שהם הופכים להיות ט', והד' אלו הם ד' בני השפחות, ומצד מהלכי התיקון הם נעשו אחד - שזה הא', ונתקנו יחד אהדדי, מצד הירידה למצרים, ההשתלשלות היתה שסבר יוסף שהשבטים היו מביאים את בני השפחות, ולכך, ככל סדר הדברים שהיה, "ויבא יוסף את דיבתם רעה אל אביהם", אבל מצד מהלכי התיקון כשהשבטים עמדו מסביב למיטתו של יעקב, מעין מה שעתידיים לאחר מכן לעמוד מסביב למשכן - "סביב למשכן יחנו", ונעשה האחדות של כל השבטים גם יחד, מצד כך

מתגלה אטד דמהלכי תיקון, שט' השבטים שיוצאים מהאמהות, וד' השבטים שיוצאים מהשפחות נתאחדו, וזה עומק החיבור של יעקב עם נשותיו, היפך הקלקול שהוזכר קודם לכן, שנעשה פירוד של הזכר והנקיבה, אצל יעקב אבינו, מצד מהלכי התיקון, חזרו נשותיו והצטרפו, והוא בא לתקן את הפירוד מכח מדריגת הנשים המצטרפות אליו, ולכן היה לו ד' נשים כידוע, כי הוא בא לתקן את הד' דל"ת שבאשה שהיא דלה ועניה, זה גופא מה שהוא בא לתקן, ועי"כ נעשה עומק נקודת התיקון.

סוד התיקון שבהעלאת יעקב ממצרים לארץ ישראל ולפי"ז בדקות, כאשר מעלים את יעקב ממצרים, ההגדרה היא ברורה, הרי יש לו ב' שמות, ישראל ויעקב, ישראל היינו, לי ראש, ויעקב הוא י-עקב, וכאשר מעלים את יעקב ממצרים לארץ ישראל, מעלים אותו מן העקב למציאות של הראש, הישראל. העקב הרי, הוא בבחינת "והיה עקב תשמעון", "דברים שאדם דש בעקביו", וזה מכח שהעקב הוא 'לא חש ולא מרגיש', הוא בבחינת מקום המיתה שבאדם מצד טבעו, שאין בו הרגשה כ"כ, ויעקב אבינו, כאשר מעלים אותו לארץ ישראל דייקא, שמעלים את היעקב לישראל, מעלים את המת ללא מת, מעלים את הקץ התחתון לקץ העליון.

זה עומק מה שהיה לפני פטירתו של יעקב שאומר לבניו "האספו ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", וכמו שאומרים חז"ל "ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ ונסתם ממנו, מה כוונת הדבר 'ביקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו' - הוא ביקש לגלות את הקץ התחתון שיתאחד עמו הקץ העליון, 'ונסתם ממנו', הוא גילה את הקץ התחתון בלי שיתגלה הקץ העליון, זה נקרא 'נסתם ממנו', ש"הדברים סתומים וחתומים עד עת קץ" - כלומר, שהקץ העליון, מתי הוא יתגלה בתוך הקץ התחתון, זה סתום וחתום, זהו "ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ ונסתם ממנו".

אבל כאשר העלו את יעקב אבינו ממצרים לארץ ישראל, חוזר ומתעורר אותו הארה של "ביקש יעקב אבינו לגלות את הקץ", רק שכשהוא ביקש לגלות את זה במצרים, זה נסתם ממנו, אבל כאשר מעלים את

נתגרש מגן עדן, הוא נתגרש לארץ ישראל בכלל, והוא נתגרש בתוך ארץ ישראל למקום המקדש, וממקום המקדש למקום המזבח בפרט, הוא נברא ממקום כפרתו שזה המזבח, כדברי הגמ', וכאשר הוא מתגרש, הוא מתגרש לאותו מקום שממנו הוא נברא, אבל 'ארץ ישראל גבוהה מכל הארצות כולם', ומצרים זה המקום השפל, שלעולם יש 'ירידה למצרים', נמצא שה'דר-דר' שהוא רד-רד, איפה מקום הירידה שאחר הירידה, דיקא במצרים, ולכן כאשר נגאלים ויוצאים ממצרים, יש איסור דאורייתא לשוב ולדור במצרים, כלומר, האיסור אינו לשהות שם בדרך עראי, אלא להיות שם בדרך דירה בבחינת 'דירה בתחתונים', מלשון 'דר-דר', זה האיסור לשוב ולדור במצרים, איפה השורש לזה שיש איסור לדור במצרים - השורש של מי שיצא ממצרים באופן גמור זה יעקב אבינו שעולה ממצרים לארץ ישראל, הוא מעלה את ה'דר-דר', את ה'אטדין', הוא מעלה את כח הדירה שירדה ירידה ועוד ירידה, 'דר-דר', כמו שהוזכר, ולאיפה הוא עולה - לקבורה במקום מערת המכפלה שקנה אותה אברהם מאת בני חת, ש'חת' זה בגימטריא 'דרדר', יעקב אבינו מעלה את זה מהמדרגה התחתונה למדרגה העליונה שזה מקום המדורין, מדורין של 'ירידה', שמתגלה בתוך ארץ ישראל, שזהו מקום קבורתם של האבות, אבל הקבורה היא במערת המכפלה, ש'מכפלה' זהו - בית ועליה, כדברי חז"ל, זה על גב זה, מעין בית המקדש ש'זה שער השמים' שבית המקדש של מעלה מכון כנגד ביהמ"ק של מטה, וכידוע, שהתפילות עוברים או דרך בית המקדש או דרך מערת המכפלה, [-בלי להיכנס לגדר דקות הסוגיא] אלו הם שתי המקומות שהתפילות עוברות דרך שם, כלומר שמערת המכפלה זה מעין 'שער השמים' של ביהמ"ק שהתחתון מקושר למציאות העליון, זה מציאות ה'אטד' כאשר הוא מתגלה מצד מהלכי התיקון.

א"כ, בכחו של יעקב אבינו ש'יעקב אבינו לא מת', הוא מגלה שמעלים את הנקודה התחתונה, שמעלים אותה בחזרה לנקודה העליונה.

גילוי הקוצו של יו"ד_ושלימות הגילוי הזה, כמו שהוזכר קודם לכן, הוא במדרגתו

מת, שזה מה שמבואר שחנטו אותו הרופאים ושמו אותו בארון במצרים. - כי **במצרים הוא מת**, אבל בעלייתו לארץ, ע"ז נאמר "מקיש זרעו לו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", ועיקר זרעו הרי, זהו יוסף, "אלה תולדות יעקב יוסף", והוא "סיבב בידו לעשות" לעלות אותו ממצרים לארץ ישראל, אם כן ההגדרה של "ויחנטו הרופאים את ישראל" במצרים, כי מצד מצרים הוא באמת מת, אבל מצד העליה שמעלים אותו ממצרים ל-ארץ ישראל, שמי שמעלה אותו זה זרעו, ע"ז נאמר "מקיש זרעו לו מה זרעו בחיים אף הוא בחיים", הם מעלים אותו לארץ ישראל, ומכח כך באמת, יעקב אבינו לא מת.

איחוד הא', ט', וד' בגורן האטד ובפנים הללו א"כ, ה'אבל גדול הוא למצרים' שמתגלה בגורן האטד, נעשה שמתאחד כאן חזרה שורש מציאות הקץ התחתון, שהוא חוזר ומתאחד עם הקץ העליון, יעקב אבינו, עולה מהמדרגה של הד' שזהו בחינת ה'דלה ועניה' של הרשעים, הוא עולה בחזרה למדרגה של ה'ט' העליונים, וזהו מה שמבוי בגמ' ש'גמירי דלא כלה שבטא' - שיש קבלה בידם שאחד מן השבטים אינו כלה, כלומר, מתגלה ההיפך של הקץ התחתון שהוא בבחינת ה'כלה', והוא מעלה את הדבר לבחינה שגמירי שאחד מן השבטים אינו כלה, ויתר על כן, הוא מעלה אותו למדרגה של 'קוצו של יו"ד', כלומר, לא רק המדרגה של מציאות העשרה שמתפרט, אלא הוא חוזר ומחבר את זה לנקודת השורש, וזהו ה'אספו' ואגידה לכם את אשר יקרה אתכם באחרית הימים", ה'אספו', כלומר, הוא מחבר את כולם, הוא מצרף את כולם, הוא מעלה אותם ל'אחד' כמו שנתבאר, מכח כך הוא חוזר ומגלה את מדרגת ה'קוצו של יוד', המדרגה העליונה של שורש מציאות הקץ.

קלקול הדרדר - ירידה אחר ירידה, ותיקונו שבמערת המכפלה ומצד הפנים הללו, עומק ה'אטד' שהיה בקללת אדם הראשון, 'קוץ ודרדר תצמיח לך' כמו שהוזכר, ש'דרדר' זה 'אטדין', שדרדר - זה רד-דר, ירידה אחרי ירידה, איפה השורש של ירידה אחרי ירידה - ברור ופשוט, כמו שאומרים חז"ל, אדם הראשון כאשר הוא

יעקב ממצרים לארץ ישראל, את ה'יעקב' ל'ישראל', שחוזרים ומעלים אותו בחזרה לשורשו, אז מתגלה הקץ התחתון שעולה לקץ העליון, זה עומק שבאו כל האומות כולם להילחם עם השבטים, שזה מעין מה שנאמר בתחילת חומש שמות **"ויקוצו מפני בני ישראל"**, שנעשו **קוצים** בעיניהם, שזהו המשמעות של **קוץ** מלשון **מציק** - שכל **הצקה** יש אותיות **קץ** - **קוץ** בתוכו, וממילא לכן, האומות עמדו למציאות של מלחמה עמם, זהו מה ש"נתאספו כל המלכים להילחם עמהם", אבל "כיון שראו כתרו של יוסף שנמצא בארנו של יעקב נטלו כתריהם ונתנו אותם בארנו של יעקב", והגדרת הדבר - מה הם ראו בכתרו של יוסף - הם ראו שיוסף הוא זה ש'סיבב בידו לעשות", שהוא זה שמעלה את יעקב לארץ ישראל, הוא מעלה את הקץ התחתון לקץ העליון, הוא מעלה את יעקב אבינו ומאחד את שתי הקצוות האלה גם יחד, לכן "מיד נתנו כל המלכים כתריהם בארנו של יעקב", כלומר, הם צירפו את הקץ התחתון לקץ העליון, הם באו להילחם על מנת לכלות אותם ולגלות קץ תחתון לעצמו, שזה אופן של כילוי שהוא בבחינה של קץ - אבל כיון שראו כתרו של יוסף, וממילא מתגלה א"כ, הכח שמעלה את הקץ התחתון ומחבר אותו בקץ העליון, זה גופא מה שגרם שנתנו כל המלכים כולם כתריהם, בארנו של יעקב.

ביאור "אבל גדול הוא למצרים" וזהו **העומק א"כ**, במה שנאמר "ויבואו עד גורן האטד וגו' אבל גדול הוא למצרים", מה כוונת הדבר 'אבל גדול הוא למצרים' - גדר הדבר להמתבאר - ה'אבל גדול הוא למצרים', שכשיעקב היה במצרים הוא ביקש לגלות את הקץ ונסתם ממנו, וא"כ, לא מתגלה הקץ התחתון שמתאחד עמו הקץ העליון, אבל כשהוא עולה ממצרים, מתגלה שהקץ התחתון מתאחד עם הקץ העליון, נמצא שעיקר האבילות איפה היא - היא במצרים, זהו "אבל גדול הוא למצרים", כי תוקף מקום האבילות הוא נמצא דיקא במצרים, כי כשיעקב אבינו עולה ממצרים ע"י יוסף, שהוא זה ש'סיבב בידו לעשות", ויוסף מעלה אותו, מתגלה שהקץ התחתון מתאחד עם הקץ העליון.

וזה בעומק מה שנאמר למ"ד שיעקב אבינו

**שיעורים
בארה"ב
תשפ"ג**

**דע את מידותיך
הדרכה מעשית אש כבוד**

**כח הרע שבמדינה
כח המשיכה אחר המדינה
ציפתה לישועה**

הכרת הכוחות שמחה

**חינוך ילדים
חיים עם השי"ת**

**ספר נפש החיים
שער ד' תמצית דבריו**

**איסור והיתר
מלאכות במועד חגיגה**

שיעורי מורינו הרב שליט"א

מופיעים ב"קול הלשון"

ישראל

073.295.1245

1 < 1

USA

718.521.5231

2 > 4 > 12 > 1

להתגלות הגאולה, בעומק, זה כמו שיש שבת, שבת זה כ"ד שעות שהוא זמן מתמשך, זה הקצה האחרון של אותו דבר, והקצה האחרון עצמו, הוא נקודה מתמשכת. - באיזה רגע בתוך הקצה התחתון, יאיר הקץ העליון כפשוטו, ע"ז נאמר "אין איתנו יודע עד מה", זה "ביקש לגלות, ונסתם ממנו".

[מה בידינו לעשות בכדי לזכות לקרב את זה]

תשובה: אין תשובה אחת, כפשוטו, ביחס למה שהוזכר, כל 'קוצו של יו"ד' זה נקרא מסירות נפש, כל מציאות הנבראים בנויה באותיות, ועד כמה שיש אותיות, אז יש קיום לנבראים, אבל עד כמה שנידבק ב'קוצו של יו"ד', אז אין שמה אותיות, זה גופא נקרא מסירות נפש, הוא מבטל את כל שורש תפיסתו, האותיות זה מלשון 'אתא', המשכה, ומסירות נפש זה ביטול לנקודת השורש, הוא יוצא מהאותיות והוא חוזר ל'קוצו של יו"ד', תפיסה של מסירות נפש היא עומק נקודת הגילוי של התנועה **מצד מהלכי העבודה**, ומצד מהלך יותר גבוה, זה סוד ה'אין עוד מלבדו' שזה עומק תכלית ההארה כבר, שתהיה לעתיד לבוא, מדגישים, יש את מהלכי העבודה שזה המסירות נפש, ויש את מהלכי ההשגה שזה ה'אין עוד מלבדו כפשוטו'.

שאלה: הרב הזכיר פה שבעצם כן התחיל להאיר האור של שער הנ' דקדושה, זאת אומרת שכן התחיל להאיר ה'קוצו של יו"ד' העליון.

תשובה: כן, מה שאתם אומרים זה נכון, אבל זה באופן של 'רצוא ושוב', כמו ש'והיונה לא מצאה מנוח לכף רגלה', אז יש נקודה של התנוצצות שחוזרת בחזרה ניתן את הדוגמא השורשית והבהירה הידועה, ליל התקדש החג בפסח, שהאיר ההארה, מסתלק, מ"ט ימים של ספירה, ולאחר מכן עוד פעם, מתן תורה, כל הארה בבריאה על דרך כלל, בנויה באופן זה, מאיר ההארה, מסתלק ונשאר ניצוצות, ואז חוזר ומאיר, אותו דבר גם עכשיו, האור בתוקף מאיר, וחוזר ומסתלק ונשאר ניצוצות, זה 'אין ולא ורפיא בידיה' עד שיחזור ויהיה מקום של 'קביעה בידיה', רק שמה היה ספירה גמורה של 'תספרו חמישים יום', כאן אין מהלך ברור של 'כמה ימים יהיה'. ■ **המשך בע"ה בשבוע הבא מהסדרה השבועית של בלבביפדיה עבודת ה' פנימית**

של דוד המלך כדברי חז"ל שאטד בגימטריא יד שזהו גימטריא של דוד, והוזכר פעמים רבות מאד - יד, יורדת עד למטה, ויד עולה עד למעלה, זה שני ההבחנות שביד, ומצד כך מתגלה ביד ה'קוצו של יו"ד', ה'קוצו של יו"ד' הוא הוא עומק נקודת מה שמתגלה במציאות היד, היד שהוא בגימטריא אטד, מתגלה בה הירידה של מקום הקץ התחתון, שחוזר ומתעלה למציאות הקץ העליון בבחינת "אבן מאסו הבונים היתה לראש פנה", שהמציאות התחתונה חוזרת ומתעלה ונקשרת לשרשה העליון, זה עומק מדרגתו של יעקב, שמתגלה ב'פועל' של הדבר במציאותו של דוד מלכא משיחא.

א"כ, כאשר האטד הופך להיות מצד מהלכי התיקון, הוא לא מתגלה כ"קוף ודרדר תצמיח לך" "ויקוצו מפני בני ישראל", שזה הצד התחתון שבגלות מצרים, אלא מתגלה הקוצים העליונים.

הקוף העליון הוא הדבר הדק ביותר שיש במציאות הבריאה, וכאשר מתגלה הכח הדק ביותר שיש במציאות הבריאה, זה הכלי השלם למציאות ההארה של 'אור אין סוף'.

שם הוי"ה כידוע, יש בו מילויים, וכאשר ממלאים את שם ההוי"ה, המילוי הראשון יוצא בגימטריא ע"ב מלשון **עביות**, המילוי השני יוצא ס"ג מלשון **גסות**.

שם הוי"ה עצמו, הוא הפשוט, אבל מצד המילוי שיש עביות וגסות, איפה ההיפך של העביות והגסות - ה'קוצו של יו"ד' הוא היפך המילוי, הוא הדק ביותר שישנו, הוא עומק הכלי לאור, שבו חל עומק הארת 'אור אין סוף'. נמצא שהאטד שהיה 'קוף ודרדר תצמיח לך' מצד נקודת הקלקול, הוא הופך להיות הכלי השלם לגילוי אור אין סוף, גילוי אור הגאולה במהרה בימינו.

שאלה: בקשר לקו שבו מונח הקץ, קץ הגאולה, בימינו שהוא דור שהוכשר מאד מאד לגאולה כמו שהרב הזכיר, מה באמת קורה ברגע בקשר לקץ.

תשובה: נמצאים בקץ התחתון, צריך רק לזכות שהקץ העליון יאיר בקץ התחתון, ובלשון פשוטה וברורה, כאשר מתייחסים לזמן של קץ, יש הגדרה כפשוטו, שתופסים שיש שעה מסוימת, רגע מסויים, שבו צריך

מילון ערכים בקבלה • גבריאל

ונקרא גבריאל מלשון גבורה, כמ"ש בתיקונים (צא, ע"ב) גבריאל, בזמנא דעביד גבורה בעלמא. ובפרטות הם הגבורות שביסוד דאימא כמ"ש האריז"ל והובא בנהר שלום (דף כב, ע"ב) וז"ל, הנה שכוי עם הכלול גימטריא מלאך גבריאל והוא סוד הגבורות שביסוד אמא, עכ"ל. וכתב בספר הליקוטים (עקב, ח) וז"ל, ולזה קסת הסופר במתניו, קסת ד"פ מנצפ"ך, ומשם הוא גון הדיו, עכ"ל. ועיין פע"ח (שער ר"ח, חנוכה ופורים, פ"ה). ועיין לקוטי תורה (יחזקאל, אות ט). ולקוטי הש"ס כתב (שבת, ד"ה דע כי מ"ש חז"ל) וז"ל, והם סוד ליל, והם סוד יין המשכר, וצריך להמשיך מהבינה מיתוק לשכוי שהם הגבורות ויהיו ליין המשמח, עי"ש.

ומצד כך אמרו (ראב"ד, הקדמה לספר יצירה) רבו של יוסף (יסוד) גבריאל. ומקורו בזה"ק (ח"א, פט, ע"א) שאמרו, והא גבריאל אוליף ליוסף ע' לשון. וכן עיין ספר הפליאה (ד"ה דע לך בני פעם אחת). וגבריאל פתר ליוסף את חלום פרעה, כמ"ש ברזיאל המלאך. ועיין ספר הליקוטים (בהעלותך, יא). וכתב באגרת הגאולה, וז"ל, וע"ש גבריאל נקרא יוסף שור, דכתיב בכור שורו הדר לו. וגבריאל בגימט' הראם, וכתב ביוסף וקרני ראם קרניו, עכ"ל.

והבן שגבריאל אינו כפשוטו בקו שמאל, גבורה, אלא ביסוד, שהוא קו אמצע שנוטה לשמאל, וכמ"ש בשער מאמרי רז"ל (מאמר פסיעותיו של אברהם אבינו) וז"ל, גבריאל ברדתו לעוה"ז, מתלבש במים ואש, שהם חו"ג. שמדתו מצד הגבורה, ואם יהיה נגלם באש, מכל שכן (שצריך שיהא נגלם) במים, כי לעולם שמאלא איצטריכא לימינא וימינא לא איצטריכא ליה לשמאלא, עי"ש. ועיין זוהר (פקודי, רנד, ע"ב). ומצד כך נקרא שהוא במזרח, כמ"ש בסודי רזיא. ועיין מתנות כהונה (שופטים, ה, יב, ד"ה מיכאל). ולכך הוא "דינא רפיא", כמ"ש בזהר הרקיע (משפטים), והבן.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון. כדי לקבל את המילון מהתחלה, אנא בקש לכתובת bilvavi231@gmail.com

אמרו בזה"ק (ח"א, צט, ע"א) גבריאל דאיהו לשמאלא, ואיהו ממנא על כל דינין דעלמא, מסטרא דשמאלא, למידן ולמעבד ע"י דמלאך המות, וכו', מלאך גבריאל בשליחותא לנשמתא קדישא, ומלאך המות בשליחותיה לנפשא דיצר הרע. והוא השורש לחזרת הנשמה לגוף, כמ"ש (קכח, ע"ב) גבי תחית המתים של מתי חו"ל, א"ר יוחנן, מי מוליך הגוף לא"י וכו', א"ר יצחק, גבריאל מוליך אותם לא"י, מנ"ל, דכתיב (בראשית, כד, נח) התלכי עם האיש הזה, וכתוב התם (דניאל, ט, כא) והאיש גבריאל. וכן שורש לידת כל צדיק ע"י גבריאל, כמ"ש (ח"ב, יא, ע"א) בשעתא דאתיליד גופא דצדיק בהאי עלמא, קב"ה קרי ליה לגבריאל ונטיל ההיא נשמתא די בגנתא ונחתא לה להאי גופא דצדיקא דאתיליד בהאי עלמא ואיהו אתפקד עלה ונטיר לה (ונקרא לילה, והוא מסטרא דגבריאל, עי"ש).

ואמרו (שם, שם, מא, ע"ב) רשע יצה"ר שופטו, צדיק יצה"ט שופטו, בינוני זה וזה שופטו, ובגין דא אי איהו בינוני, גבריאל דאיהו יצה"ט, וסמא"ל דאיהו יצה"ר, זה וזה שופטו. והיינו שסמא"ל הוא דינים נפולין, וגבריאל דינין מתוקנים, והבן היטב. ועיין תיקונים (קט, ע"א). ודינין אלו הם בחינת זהב, כמ"ש (שם, קמז, ע"א) זהב אתכליל בגבריאל, זהב לעילא, גבריאל נטיל ליה לתתא. ואמרו (זהר חדש, לב, ע"א) שור, גבריאל. ומאן דאתיליד ברישא דשעתא דשור, יהא עתיר בדהבא, ובכל מיני סומק. ומידתו פחד דקדושה (היפך פחדו בציון חטאים), כמ"ש (ח"ג, יב, ע"ב) ופחד דא גבריאל וכו', ודא יסודא דיליה מאשא. ו"מכח משרתיו" אש זו יכולה אף להזיק, כמ"ש (שם, קנד, ע"ב) דגלא תליתאה, שור, גבריאל, צפון. תרין ממנן עמיה, קפציא"ל, חזקיא"ל, האי שור מסטרא דשמאלא, קרניו בין תרין עיניו, רגזי באסתכלותא עיניו, מלהטן כאשא דנור דליק, נגח ורפסא ברגליו ולא חייס. ועיקר פעולתו באש בעלמא, הוא להפוך את סדום שמדתה אש, כנודע. אולם מצד עצמו גבריאל אינו בר הזקה כלל, אלא אשו אש שכלית, כמ"ש (שם, רכה, ע"א) גבריאל דהוא אש שכלי. ואמרו בתיקונים (קכז, ע"א) גבריאל שר הגבורה, ותחותיה, שרף.

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231 2>4>12

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם books2270@gmail.com 03.578.2270

אבנה

מישכן

בלבבי

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

תשובה:

בקטנותם ממש אינו מעכב, אולם ככל שגדלים יותר, הסדר צריך שיתהפך.

ילד שישן ליד הוריו

1. האם זה בסדר שילד ישן ליד אמו או אביו? או ליד שניהם?
2. יש בזה הגבלת גיל?
3. בני ישן במיטה שלו, ואז באמצע הלילה מצטרף לישון לידי או ליד בעלי. זה בסדר? איך אני צריכה לנהוג?

תשובה:

- א. אין איסור.
- ב. מדין אין הגבלה.
- ג. ככל שגדל ראוי להרגילו שיפסיק. זה תלוי באופי הילד ובנסיבות מתי ראוי לעשות כן.

בן שלא מדבר עברית

שלום לכבוד הרב, לפני 5 שנים עלינו לישראל מארה"ב ב"ה.

יש לי 4 ילדים, שלושה מדברים אנגלית ועברית. הבן השני מדבר רק אנגלית ולא מוכן לדבר בעברית למרות שהוא מבין עברית היטב. הדבר גורם לקשיים בתלמוד תורה וגם בהתפתחות הכללית.

הוא בן 11. אני ישראלי במקור ואישתי אמריקאית.

מה הרב מציע לעשות בעניין. ואם הרב יכול בבקשה לברך אותנו. שמו, ... ישר כח ותודה רבה על כל האור.

ביתי חינוך לבן מיוחד שאלה: מאנגלית

שלום לרב, יש לי בן שברוך השם הוא מקור נחת נהדרות לי ולאשתי, בלי עין הרה. הוא בן 11 וסיים איתי 3 סדרות משניות, במטרה לסיים את הש"ס לפני בר המצווה שלו, ואנחנו כבר לומדים יחד גמורה. הוא גם התחיל לבוא איתי לבית הכנסת ואפילו יוצא בכוחות עצמו להתנזר על מנחה/מעריב בבית ספר קרוב ליד כשאני מתרוצץ במקומות אחרים, בכולל.

הוא לא מתגעגע למניין. והוא גם מצליח מאוד בלמידה ונהנה מזה מאוד. הוא ילד מהנה ושמח וגם כל הלמידה וההתמצאות לעיל הינם בהתנדבות מלאה. אנו אכן מעוררים את הלמידה שלו אך זוהי בחירתו ואיננו דוחפים אותו ללכת ולהתלהב או ללמוד.

אני יודע שהתברכנו בילד כזה, וייתכן כי החשש הזה הוא מינורי בהשוואה לנושאים אפשריים אחרים, אך האם יש נקודה שבה אני עלול לדאוג שהוא עושה "יותר מדי" בשביל כאלה ילד צעיר ושנחנו צריכים לבנות אותו לעשות פחות או שזה נראה נורמלי? אני יודע שרבים ממגדי שיעורים הבחינו בבעיה של "פרפקציוניזם" בתלמידים שלהם שלעיתים קרובות יש תוצאות שליליות מאוד על העבודה שלהם. לא נראה שיש לו את הבעיה הזאת.

אני שואל את זה בעיקר כי אנחנו נמצאים בחוצץ לארץ וזו לא הנורמה אצל ילד כל כך צעיר שעושה כל כך הרבה.

תודה על תשובותיך בעבר, ונכונותך לעזור ולייעץ. השם צריך לתת לרב כוח מתמשך ויכולת לעזור יותר ויותר.

תשובה:

צריך לבדוק מעת לעת שאינו לחוץ, ועושה זאת מתוך שמחה, וחש סיפוק במעשיו, ועושה זאת מתוך רצון עצמי ופחות מתוך רצונות של אחרים.

צריך ללמדו שרק הקב"ה שלם, ועושה מעשיו בשלמות. וכל אדם עליו ללמוד מה הם כוחותיו, ולפעול לפי כוחותיו.

האם זה בסדר שהאם לומדת עם הבנים יותר

מהאב?

שלום כבוד הרב, רציתי לדעת - אם אמא מלמדת את בניה תורה יותר ממה שהאב מלמד יש עם זה בעיה כלשהי?

תשובה:

יש לשים ליד מטתו כשישן הקלטה שבה שומעים קריאת ספר תהלים או משניות באופן של נעימות.

תתברשו בשורות טובות ויתקיים בו פתח פיך ויאירו דבריך!

באיזה גיל ילדים צריכים להתחיל להתמקד בפנימיוס

ברור שחשוב מאוד ללמד ילדים על מושג הפנימיוס והתחברות לעולמם הפנימי. אבל באיזה גיל מתאים להתחיל לחשוף ילדים לאופן שבו מסביר הרב שליט"א בתחילת נפש החיים: שכל השינויים שאדם מרגיש צריכים להבחין בהם ולהכירם כחלק מצלם אלוקים שלהם? זה נראה די אינטנסיבי ואולי לא ישים עד גיל מסוים. תודה ותזכו למיצות

תשובה:

נושא הפנימיות צריך שיהא טבעי כנושא בתוך הבית, באופן פשוט. כמו שמדברים על הצורך לאכול, לישון, ולהתלבש, וכו', וכן על נושאים רוחניים, כתורה, תפלה, כבוד אב ואם, ועוד, כן נושא הפנימיות הוא נושא שמדברים עליו בפשיטות ממש כשאר הנושאים. זהו בכלל.

ובפרט, מגיל מופלא הסמוך לאיש, ראוי

להסביר יותר ויותר באופן בנוי על נושאים פנימיים, הסברים קצרים זעיר פה זעיר שם, באופן שמושגי תפיסת ההסתכלות של העולם הפנימי יהא חלק של גירסא דינקותא. ודבר זה חשוב מאוד מאוד מאוד!

חינוך ילדים

לכבוד הרב שליט"א, שלום וברכה

בחסד הבורא זוכים לראות איך לכל אדם ובכל זמן התורה מאירה את הדרך, זהו חסד עצום שיש את השו"ת המגלה את דרך התורה.

א. אשתי בקשה לשאול, ושאלתנו היא, מה אחריותם של ההורים על מעשי ילדי הבית הבוגרים בגיל הנערות.

האם יש חיוב למנוע מהם לעשות כחפצם, או אין חיוב למנוע מהם, וצריך ליתן להם להתנהל כדרכם.

מדובר שהנער או הנערה לא מקבלים את דעת ההורים ונשארים בדעתם לעשות כחפצם. אע"פ שזה נוגד את הלך רוח הבית, ולפעמים זה גם איסור.

ואם לא צריך למנוע, אבל כאשר הם משתמשים לדוגמא במחשב של הבית יש בזה מסייע. בהערכה רבה

תשובה:

נצרך להסביר בנועם וחן ובכנות פנימית,

ולהתפלל על כך לקב"ה. זהו גיל שיש בו בחירה, ועל כל אחד מוטל לבחור כראוי.

נכון שאין לתת להם להשתמש בממון ההורים לאיסור להדיא. אולם אם אפשר להשתמש בו גם להיתר וגם לאיסור סגי שידעו שזה נגד רצון ההורים ורצון ה'. ויש להסביר להם שזה גזל, כי אין ההורים מרשים בכך!

סלנג

שלום כבוד הרב שליטא, רציתי לדעת האם יש בעיה לדבר בסלנג ליד או עם הילדים?

אם כן מה הבעיה? ואיך כן מומלץ לדבר?

תשובה:

אחד מן הדברים שבזכותם נגאלו בני ישראל ממצרים, "שלא שינו לשונם". ושינוי לשון אינו רק לשנות ולדבר בשפה אחרת ממש, אלא אף לצרף מילים בלתי מעודנים לתוך השפה.

דיבור בשפת הרחוב מצרף את האדם "לרחוב", ומחבר אותו מעשית ונפשית "לעולם החיצוני". ולכך יש לחדול ממנו. ומלבד כך חלקם של המילים יש בהם לשון שאינה נקייה, וכן קלות דעת.

הדיבור הנכון הוא רק ממילים שהם בלשון הקודש, ומילים שדברו בהם חכמים זכרונם לברכה.

כל השאלות והתשובות הן מהארכיון של בלבבי - "שאל לבי"

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 · 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון bilvavi231@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים · הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.502.2567

02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 books2270@gmail.com